

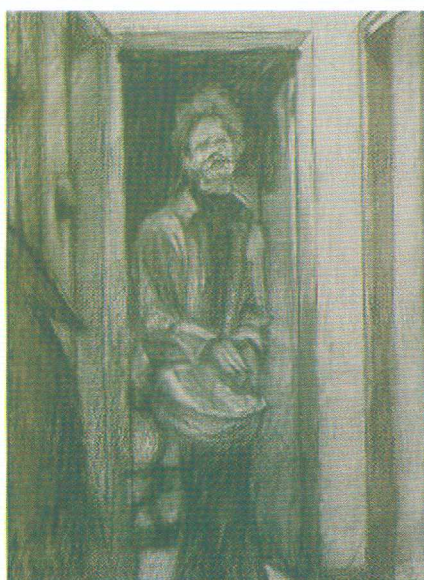
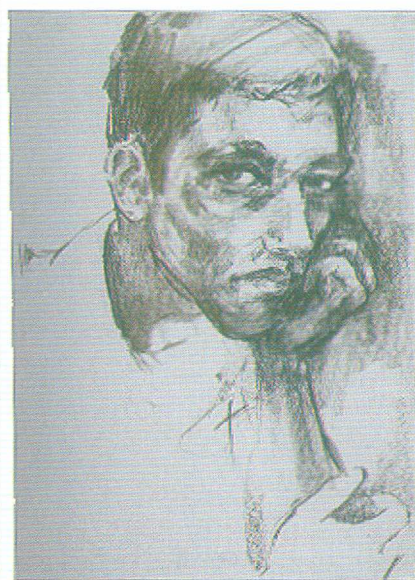
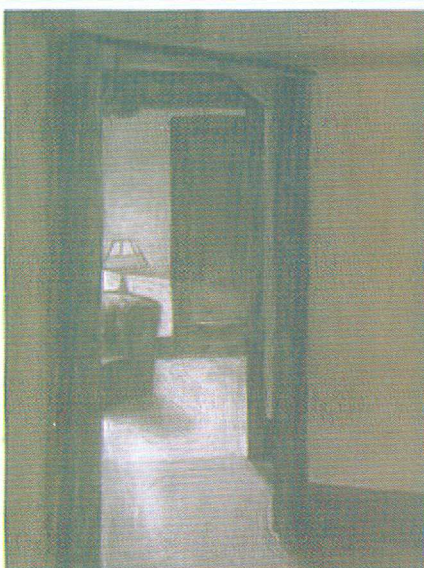
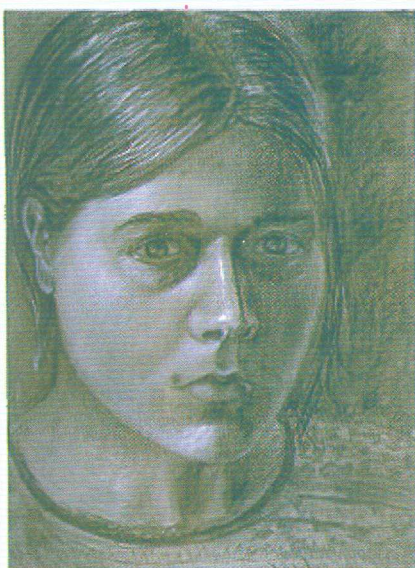

Ἔλπις

“Κι εκεί που τελειώνει ο κόσμος κι ανοίγεται το μέγα χάος που το φοβούνται ακόμη και οι Θεοί, μόνο η Έλπις μπορεί για λίγο να πλησιάσει”

(ΗΣΙΟΔΟΣ ΘΕΟΓΟΝΙΑ)

Αφιέρωμα στα νέα Τμήματα

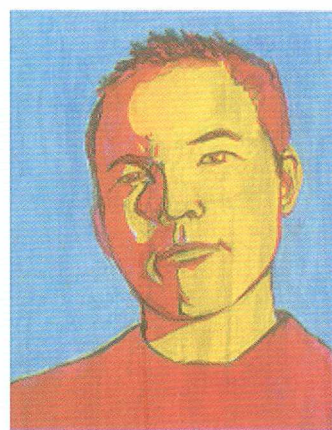
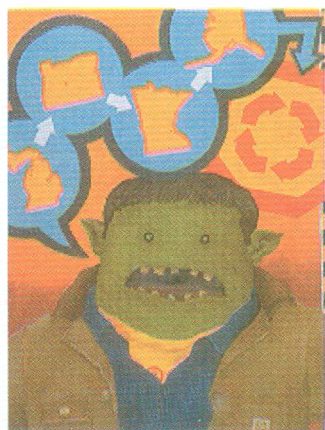
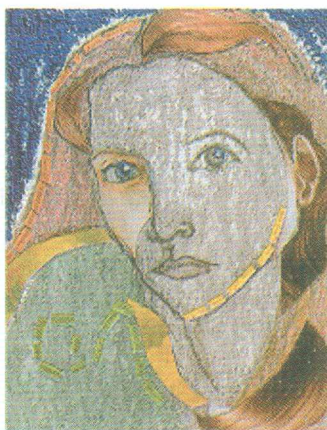
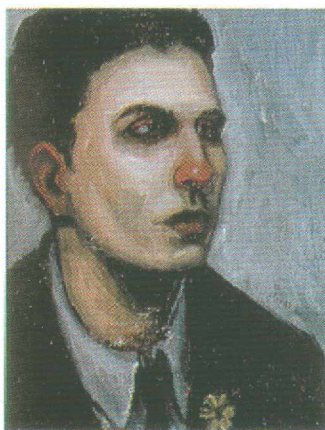
ΚΥΡΙΑ
ΜΑΡΙΑ ΖΑΓΚΛΗ
ΥΠΑΛΛΗΛΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Το περιοδικό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Τεύχος 10^ο Μάιος - Αύγουστος 2000

*“Η Ίρις, κόρη του Θαύμαντα και της Ηλέκτρας,
αγγελιοφόρος των Θεών, με φτερά και φτερωτά πέδιλα,
γρήγορη σαν τον άνεμο έπαιρνε και έφερνε μηνύματα από
Θεούς και ανθρώπους...”*

(Ησίοδος, Θεογονία)

Εξώφυλλα: Έργα τέχνης φοιτητών Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων.

Οδηγίες προς τους συγγραφείς

Σκοπός της διμηνιαίας έκδοσης του “Ίρις” είναι να καλύψει, κατά το δυνατόν, την έλλειψη ενός περιοδικού αφιερωμένου στις δραστηριότητες της πανεπιστημιακής μας κοινότητας. Η συντακτική επιτροπή είναι υπεύθυνη για την επιλογή της ύλης και την τυπογραφική επιμέλεια του περιοδικού, δεν επεμβαίνει όμως στα άρθρα των συγγραφέων. Για την παράδοση συνεργασιών οι συνάδελφοι παρακαλούνται να απευθύνονται στην συντακτική επιτροπή ή στη Γραμματεία της Πρυτανείας (για το περιοδικό Ίρις).

Η Σ. Ε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- σελ. 4 Η περίοδος της ουδετεροποίησης στην Κύπρο ανάμεσα στο
Βυζάντιο και τους Άραβες, *του Ευάγγελου Βενέτη*.
σελ. 8 Μουσείο Ιστορίας της Ιατρικής, *του Σ. Γερουλάνου*.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑ

- σελ. 11 Ο άνθρωπος και οι προκλήσεις του μέλλοντος, *του Χρήστου
Μασσαλά*.
σελ. 14 Το ηλιοκεντρικό σύστημα: Του Αρίσταρχου ή του Κοπέρνικου,;
του Γιώργου Παντή.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ:

Τα νέα Τμήματα του Πανεπιστημίου μας:

- σελ. 16 - Τμήμα Οικονομικών Επιστημών
σελ. 18 - Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών
σελ. 20 - Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών
σελ. 22 - Τμήμα Επιστημών της Τέχνης
σελ. 24 - Τμήμα Διαχείρισης του Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων
σελ. 26 - Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αγροτικών Εκμεταλ-
λεύσεων

- σελ. 27 Αναγνωρίζονται τα διπλώματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

- σελ. 29 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ Π.Ι.

ΚΑΛΑ ΠΑΜΕ

Όποιος
δεν βρίσκει
μεγαλύτερη ευχαρίστηση
στο να χτίζει
με τα δικά του μέσα
τον κόσμο ολάκερο,
και να' ναι
“κοσμοπλάστης”,
παρά
να ασχολείται αιώνια
με το τομαράκι του,
αυτός
έχει απολέσει
τον πνευματικό του κόσμο,
έχει δηλαδή
παύσει
να ζει και να
απολαμβάνει τα αγαθά
του πνεύματος
κι έχει καταδικαστεί
να τραγουδά νανουρίσματα
από την
ιδιωτική του ευδαιμονία
και να ονειρεύεται
την νύχτα τον εαυτό του.

Κ. Μάρξ 1841

Μετ.: Κ. Τζουβάρα - Γ. Παντής

Η περίοδος της ουδετεροποίησης στην Κύπρο ανάμεσα στο Βυζάντιο και τους Άραβες (7ος - 10ος αιώνας μ.Χ.)

Ευάγγελος Βενέτης

Μεταπτυχιακός Φοιτητής Μεσαιωνικής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Η περιοχή της ανατολικής Μεσογείου υπήρξε πάντοτε ένας χώρος ζωτικής σημασίας ενταγμένος στο πεδίο των διπλωματικών σχέσεων ανάμεσα στις μεγάλες δυνάμεις κάθε περιόδου, ξεκινώντας ήδη από τη περίοδο της πρώιμης ιστορίας και φθάνοντας ως τις ημέρες μας. Το νησί της Κύπρου, το οποίο δεσπόζει στο χώρο μεταξύ του Αιγαίου και της Μεσοποταμίας, ήταν επόμενο να αποτελέσει το μήλο της έριδος, και όχι μόνο λόγω της καίριας θέσης που κατέχει ως κέντρο του διαμετακομιστικού εμπορίου. Η Κύπρος συν τοις άλλοις διέθετε πλούσιο υπέδαφος σε κοιτάσματα χαλκού, αλουμινίου και ξυλείας, παράγοντας ο οποίος την καθιστούσε ιδιαίτερα ελκυστική στα βλέμματα των εκάστοτε ισχυρών. Το νησί διεκδικήθηκε από τα πρώτα ιστορικά χρόνια από Αιγυπτίους και Ασσυρίους, κατόπιν από τους Έλληνες και την περσική αυτοκρατορία των Αχαιμενιδών, τα βασίλεια των Πτολεμαίων και των Σελευκιδών και, μετά από την περίοδο σύγκρουσης Βυζαντινών και Αράβων, την διεκδίκησαν Οθωμανοί και Βενετοί. Ο πολυτάραχος ιστορικός ρόλος της Κύπρου στο χώρο της ανατολικής Μεσογείου, λοιπόν, αποτελεί το πρίσμα μέσα από το οποίο ο εκάστοτε ερευνητής και αναγνώστης καλείται να προσεγγίσει τις διάφορες εκφάνσεις της κυπριακής ιστορίας, συνελπώς και της περίφημης περιόδου της «ουδετεροποίησης» Βυζαντινών και Αράβων (7^{ος} - 10^{ος} αι. μ. Χ.), μιας περιόδου για την οποία λίγες ιστορικές μαρτυρίες υπάρχουν, τόσο από την βυζαντινή όσο και από την ισλαμική πλευρά.

Η κατάσταση η οποία οδήγησε τις εξελίξεις στο καθεστώς της ουδετεροποίησης τοποθετούνται στην

περίοδο της αραβικής-μουσουλμανικής εξάπλωσης (635-653) σε βάρος των δύο έως τότε μεγάλων αυτοκρατοριών, του Βυζαντίου και της σασσανιδικής Περσίας. Η μονιμοποίηση της παρουσίας των Αράβων κατακτητών στα εδάφη της Μ. Ανατολής (Bilad al-Sha'm) ήταν πλέον γεγονός αδιαμφισβήτητο το οποίο θα δημιουργούσε μια κατάσταση μη αναστρέψιμη για τους επόμενους τρεις αιώνες στην Κύπρο.

Η μεγάλωνησος στους προηγούμενους αιώνες απολάμβανε πλήρους ηρεμίας και ειρήνης, καθώς η ρωμαϊκή και κατόπιν η βυζαντινή κυριαρχία είχαν εξασφαλίσει εκείνες τις προϋποθέσεις, ώστε να καταστεί η περιοχή της ανατολικής Μεσογείου χώρος ειρηνικός και απαλλαγμένος από κάθε εχθρική επιβουλή. Μετά όμως από την μουσουλμανική εξάπλωση η κυριαρχία των Βυζαντινών αμφισβητήθηκε και στην Κύπρο, καθώς αποτελούσε βάση σημαντική για τους Βυζαντινούς στην προσπάθειά τους για μια μελλοντική επανάκτηση της Μ. Ανατολής. Οι Άραβες αισθάνθηκαν την απειλή και σε αυτό συντελούσε η κατοχή από τους Βυζαντινούς της νησιωτικής βάσης της Αράδου στην απέναντι συριακή ακτή μεταξύ Λαοδίκειας και Τρίπολης. Επί 'Uthman ibn.-'Affan (644-656) οι Άραβες απέκτησαν την τριβή με τις ναυτικές πολεμικές επιχειρήσεις και ο εισηγητής της δημιουργίας αραβικού στόλου Mu'awiyah ibn-abi-Sufyan έστρεψε την προσοχή του στο θέμα της κατάκτησης της Κύπρου ως πρώτου βήματος για την αμφισβήτηση της θαλάσσιας βυζαντινής κυριαρχίας στη λεκάνη της Μεσογείου.

Το 649 ο Mu'awiya επιτέθηκε στην Κύπρο, αποβιβάσθηκε στην ανατολική ακτή και κατέλαβε την πρωτεύουσα Κωνσταντία, φονεύοντας και συλλαμβάνοντας πολλούς

αιχμαλώτους. Η λειψασία του νησιού που είχε αρχίσει διακόπηκε από την έλευση του βυζαντινού στόλου υπό τον κουβικουλάριο Κακόρριζο, εξέλιξε η οποία ανάγκασε τους πρωτόπαιρους μέχρι τότε στις ναυτικές πολεμικές δραστηριότητες Άραβες να εγκαταλείψουν το νησί. Οι Άραβες θα διεξήγαγαν και άλλες προσπάθειες κατάληψης του νησιού μέχρι το 688 περίπου, οπότε και θα υπογραφεί η συνθήκη η οποία και θα καθορίσει το καθεστώς της ουδετεροποίησης του νησιού ανάμεσα στους Βυζαντινούς και τους Άραβες.

Σύμφωνα με τη συνθήκη του 688, στην οποία αναφέρεται ο ιστορικός Θεοφάνης, καθορίζονταν τα πλαίσια των σχέσεων των δύο αντιπάλων γενικά στα εδάφη που διεκδικούσαν. Ο Βυζαντινός αυτοκράτορας Ιουστινιανός II θα απέσυρε το ανταρτικό σώμα των Μαρδαϊτών από το Λίβανο, ενώ οι Άραβες θα κατέβαλλαν κάθε ημέρα 100 νομίσματα, ένα άλογο και ένα δούλο. Οι δύο δυνάμεις θα μοιράζονταν τους φόρους από τις περιοχές της Ιβηρίας (σημ. Καυκασία), της Αρμενίας και της Κύπρου. Με βάση τις αραβικές πηγές το συνολικό ποσό που θα μοιράζονταν ετησίως Βυζαντινοί και Άραβες από την Κύπρο ανερχόταν σε 14.000 νομίσματα. Η περιοχή του νησιού στο σύνολό της κηρυσσόταν αποστρατικοποιημένη και για τις δυο πλευρές ενώ ήταν προσιτή η πρόσβαση στο νησί για όλους τους εμπόρους. Ο κυπριακός πληθυσμός, χριστιανοί και οι κατά πολύ λιγότεροι μουσουλμάνοι, έπρεπε να αλληλοβοηθούνται σε περίπτωση που δέχονταν έξωθεν επίθεση από την μία ή την άλλη πλευρά. Με τον τρόπο αυτό θα αναπτυσσόταν μια ιδιαίτερη σχέση ανάμεσα στους δύο πληθυσμούς, μια σχέση η οποία δεν έπρεπε να συνοδεύεται από εχθρικό κλίμα. Απώτερος σκοπός με την απάλειψη των εχθρικών ενεργειών στο νησί ανάμεσα στους Βυζαντινούς και τους Άραβες δεν ήταν άλλος από την δημιουργία μιας ουδέτερης ζώνης στην Κύπρο μέσα στο ευρύ πεδίο των αντιπαραθέσεων τους στα άλλα μέτωπα. Η κατάσταση αυτή της «ουδετεροποίησης» θα παρέμενε για τρεις περίπου αιώνες, μέχρι τη βυζαντινή ανακατάληψη του νησιού από τον αυτοκράτορα Νικηφόρο Φωκά (965), σε μια περίοδο κατά την οποία η Βυζαντινή Αυτοκρατορία βρισκόταν στη διαδικασία ανάκαμψης και ακμής σε όλους σχεδόν τους τομείς.

Κατά το χρονικό διάστημα των τριών αυτών αιώνων το καθεστώς της ουδετεροποίησης δεν παραπέμπει σε ισόποση πληθυσμιακή συνύπαρξη χριστιανών και μουσουλμάνων. Τα πληθυσμιακά δεδομένα παρουσιάζουν το χριστιανικό στοιχείο να αποτελεί την μεγάλη πλειονότητα στην Κύπρο ενώ οι μαρτυρίες για την παρουσία των μουσουλμάνων δεν είναι σαφείς. Ωστόσο, από τις ενδείξεις που υπάρχουν σε βίους βυζαντινών αγίων αλλά και σε μεταγενέστερα αραβικά ιστορικά κείμενα θα πρέπει να υπήρχε κάποια μικρότερη σε σύγκριση με το χριστιανικό στοιχείο παρουσία μουσουλμανικού πληθυσμού συγκροτημένου σε ένα είδος de facto μειονότητας. Είναι βάσιμη η άποψη του R. Browning ότι οι μουσουλμάνοι ζούσαν σε μερικές περιοχές σε ξεχωριστά από τους χριστιανούς χωριά ενώ συχνά χριστιανοί και

μουσουλμάνοι ζούσαν στην ίδια πόλη αλλά σε διαφορετικές συνοικίες.

Μέσα στο πλαίσιο του καθεστώτος της συγκυριαρχίας αξιοσημείωτη είναι η διοικητική μορφή που είχε το νησί και η θέση που κατείχαν οι χριστιανοί Κύπριοι σε ένα έδαφος στο οποίο κατοικούσαν και μουσουλμάνοι. Για τους νομομαθείς του Ισλάμ οι χριστιανοί διήγαν βίο ως *ahl fidyah*, δηλ. κάτοικοι οι οποίοι είχαν συνάψει ένα είδος συμβολαίου με τους μουσουλμάνους βάσει της συνθήκης του 688. Στο νησί υπήρχαν διοικητές και από τις δύο πλευρές. Από την βυζαντινή πλευρά υπήρχαν ο λεγόμενος *αρχων* ή *επάρχων* και ο *διοικητής Κύπρου*. Εκπρόσωπος των μουσουλμάνων ήταν ο *wali*, ο οποίος διοριζόταν από τις αρχές του χαλιφάτου. Αν και δεν υπάρχει σαφήνεια σχετικά με τις ακριβείς αρμοδιότητες των προαναφερθέντων φορέων, κύρια αρμοδιότητα τους ήταν η συλλογή του προβλεπόμενου φόρου για κάθε πλευρά. Σε ό,τι αφορά την καθημερινή ζωή και την ρύθμιση των κανόνων που την συνόδευαν, πρέπει να αναφερθεί ότι η ιδιότητα απόδοσης της δικαιοσύνης βρισκόταν στα χέρια του κλήρου και των ευγενών της κάθε περιοχής, όπως δηλώνει και ο βίος του Αγ. Δημητρίου.

Η εμπορική δραστηριότητα στο νησί κατά την περίοδο των τριών αυτών αιώνων γνώρισε μεγάλη ακμή, συνεχίζοντας την μακραίωνη εμπορική παράδοση της Κύπρου. Οι αραβικές πηγές (Al-Istakhri, Yahya ibn-Sa'id και Ibn Hawqal) παραδίδουν σημαντικές λεπτομέρειες για την εμπορική κίνηση στην Κύπρο αυτή την περίοδο. Τα προϊόντα τα οποία διακινούσαν οι έμποροι προς δύση και ανατολή ήταν τα μάλλινα και μεταξωτά υφάσματα, φαρμακευτικά προϊόντα, μαστίχα, ρετσίνα, ξυλεία, μέταλλα κλπ. Η Κύπρος ήταν ένα εμπορικό «άντρο» το οποίο προσέφερε προστασία στην εμπορική δραστηριότητα ακόμη και σε περιόδους πολέμου.

Οι χριστιανοί και οι μουσουλμάνοι είχαν τη δυνατότητα ελεύθερης άσκησης των θρησκευτικών τους δικαιωμάτων. Η Εκκλησία της Κύπρου, μετά την ανυπαρξία μιας ουσιώδους βυζαντινής πολιτικής διοίκησης, ανέλαβε την αναπλήρωση αυτού του διοικητικού κενού και τέθηκε υπεύθυνη για την διοίκηση του χριστιανικού πληθυσμού. Το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου διατηρήθηκε και ο αντιπρόσωπος της ελάμβανε μέρος στις οικουμενικές και άλλες εκκλησιαστικές συνόδους οι οποίες κατά καιρούς ελάμβαναν χώρα. Η ισχυρή παρουσία του χριστιανικού κλήρου στα τεκταινόμενα της Κύπρου αποτελούσε ένα είδος πολιτισμικής συνέχειας της βυζαντινής παρουσίας στο νησί.

Στο διάστημα των τριών αιώνων της ουδετεροποίησης του νησιού οι πολεμικές συγκρούσεις και οι επιδρομές ήταν φαινόμενα τα οποία συνέχισαν να συμβαίνουν. Οι περιπτώσεις της μετοικεσίας κυπριακού πληθυσμού από τον Ιουστινιανό II το 691 από την Κύπρο στην περιοχή της Κυζίκου (Β.Δ. Μ. Ασία) και της ανάλογης ενέργειας του χαλίφη των Ομμευαδών Abd'-al-Malik

A 1.2

Εικ. 1: Χρυσό νόμισμα (687-8 μ. Χ.) από την Κωνσταντινούπολη της Α' περιόδου της βασιλείας του Ιουστινιανού II. (Πηγή: Ph. Grierson, *Byzantine Coins, Phocas to Theodosius III (602-717)*, Μέρος Β' (641-717) *Dumbarton Oaks Research Library and Collection*, Washington 1993).

Εικ. 2: Χρυσό νόμισμα από την Κωνσταντινούπολη (705 μ. Χ.) της Β' περιόδου της βασιλείας του Ιουστινιανού II. (Πηγή: Ph. Grierson, *Byzantine Coins, Phocas to Theodosius III (602-717)*, Μέρος Β' (641-717) *Dumbarton Oaks Research Library and Collection*, Washington 1993).

ibn. Marwan να μεταφέρει Κυπρίους στη Συρία αποτελούν γεγονότα τα οποία δηλώνουν την κατάσταση που επικρατούσε στο νησί σε περιπτώσεις αναταραχής. Κατά την διάρκεια των τριών αυτών αιώνων έλαβαν χώρα περίπου 20 επιδρομές των Αράβων, οι οποίες όμως είχαν πρόσκαιρο συνήθως χαρακτήρα. Ουσιαστικά πρόκειται για μια περίοδο κατά την οποία συνεχίστηκε η οικονομική-εμπορική δραστηριότητα στο νησί και ο σχετικά ήρεμος πολιτικός βίος για τους κατοίκους της Κύπρου.

Σύμφωνα με την μαρτυρία του al-Muqaddasi, η Κύπρος ήταν μια χώρα με πολυπληθείς πόλεις και οι κάτοικοί της συχνά χαρακτηρίζονταν από την πνευματική τους καλλιέργεια. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο το γεγονός ότι ο χαλίφης των Αββασιδών al-Ma'mun μετέφερε βιβλία αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων από το νησί της Κύπρου προκειμένου να εμπλουτίσει και να ενισχύσει τη προσπάθειά του για την μετάφραση των Ελλήνων κλασικών στην αραβική. Ανεξάρτητα πάντως από τις διάφορες απόψεις που έχουν υποστηριχθεί σχετικά με αυτήν περίοδο, είναι δύσκολο να αμφισβητηθεί η ιδιαιτερότητα του καθεστώτος της ουδετεροποίησης και η ιδιομορφία του ως ιστορικού γεγονότος για έναν μελετητή.

Οι ιδιαίτερες πτυχές που χαρακτηρίζουν αυτή την «σκοτεινή» από πλευράς μαρτυριών πτυχή της ιστορίας της Κύπρου καθιστούν το εν λόγω τμήμα της κυπριακής ιστορίας πρόσφορο για ποικίλες έρευνες και ερμηνείες.

ΠΗΓΕΣ

- Al-Baladhuri, Ahmad bn. Jabir b. Dawud, Kitab Futuh al-Buldan, trans. P. K. Hitti – F. C. Murgotten, The Origins of the Islamic State, New York 1916-1924.
- Al-Tabari, Ta'rikh al rusul wa 'l muluk, trans. E. K. Rowson, ed. E. Yarshater, State University of New York Press 1989.
- Θεοφάνης, Χρονογραφία, εκδ. Weber, Βόννη 1839.

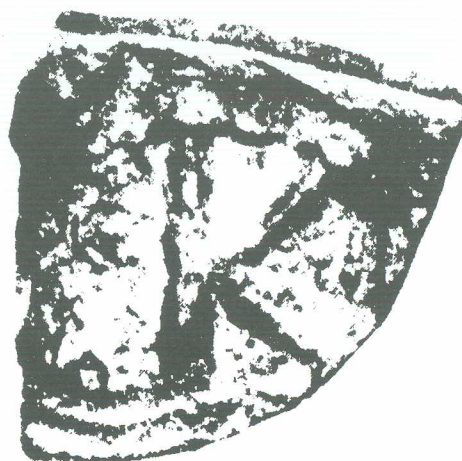
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Browning, R., “Byzantium and Islam in Cyprus in the Early Middle Ages”, Επετηρίς του Κέντρου Επιστημονικών Σπουδών 9, Nicosia 1977-1979, pp. 101-116.
- Kyrris, C. P., “The Nature of the Arab-Byzantine Relations in Cyprus from the middle of the 7th to the middle of the 10th century A.D.” *Graeco-Arabica* 3 (1984) pp. 149-175.
- Rydden, L., “Cyprus in the Time of the Condominium as reflected at the Lives of Sts. Demetrianos and Constantine the Jew”, (The Sweet Land of Cyprus) Nicosia 1993, pp. 189-202.

Μέρος του παρόντος υλικού αντλήθηκε και απετέλεσε αντικείμενο επεξεργασίας κατά τη διάρκεια του Σεμιναρίου “Βυζαντινή Κύπρος”. Διδάσκων: κ. Ν. Κωνσταντινίδης - Καθ. Βυζαντινής ιστορίας Ακαδημαϊκού έτους 1999-2000 στα πλαίσια του ΔΜΠΜΣ.

Æ 21a

Εικ. 3: Χρυσό δηνάριο (720 / 1 μ. Χ.) της εποχής του χαλίφη της δυναστείας των Ομεϋαδών Yazid II. Μουσείο Κουρίου. [Πηγή: A. H. S. Megaw., “Betwixt Greeks and Saracens”. Acts of the International Archaeological Symposium. (Cyprus between the Orient and the Occident) Nicosia 1986. σσ. 505-519].

Εικ. 4: Κουφική επιγραφή από αμφορέα ο οποίος βρέθηκε στην Πάφο της Κύπρου. [Πηγή: A. H. S. Megaw., “Betwixt Greeks and Saracens”. Acts of the International Archaeological Symposium. (Cyprus between the Orient and the Occident) Nicosia 1986. σσ. 505-519].

“Αναδημοσίευση με προσθήκες από την εφημερίδα Καθημερινή της Κυριακής της 6/8/2000”

Μουσείο Ιστορίας της Ιατρικής

Σ. Γερουλάνος

Καθηγητής Ιστορίας Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Με πρωτοβουλία του Πανεπιστημίου μας, ιδρύθηκε Μουσείο “Ιστορίας της Ιατρικής” κάτω απ’ το κυλικείο της Ιατρικής Σχολής. Ο χώρος αυτός είχε ήδη χαρακτηριστεί στα σχέδια του κτιρίου σαν Μουσείο Ιστορίας της Ιατρικής, όμως, όντας υπόγειος χώρος, είχε χρησιμοποιηθεί σαν αποθήκη. Έμπαιναν νερά μέσα, οι τοίχοι ήσαν υγροί και επικίνδυνοι για εκθέματα. Με την επέκταση του κυλικείου, οι τεχνικές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου κατάφεραν να στεγανοποιήσουν και να ανακαινίσουν το χώρο, ο οποίος έχοντας φωτισμό από την οροφή προσφέρεται ιδιαίτερα σαν εκθεσιακός χώρος (Εικόνα 1).

Στόχος του Μουσείου είναι να μεταδώσει κατ’ αρχήν στους φοιτητές της Ιατρικής Σχολής, αλλά και των άλλων Πανεπιστημιακών σχολών την επιστημονική γνώση του παρελθόντος, παράλληλα όμως απευθύνεται στην κοινότητα των γιατρών, και νοσηλευτών, σε σπουδαστές και μαθητές άλλων σχολών και σχολείων, αλλά και στους κατοίκους ή επισκέπτες της πόλης μας. Διαπνέεται από τη φιλοσοφία να συνδέσει στενά τη γνώση της ιστορίας της ιατρικής με την κοινωνική υποδομή του περιβάλλοντος χώρου, όπως της πόλης των Ιωαννίνων, της Ηπείρου και γενικά της Ελλάδας, αγκαλιάζοντας ταυτόχρονα και τις ξένες επιδράσεις.

Η ελληνική ιατρική έχει μακρά ιστορία απ’ την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, που μπορεί ανέξοδα να προβληθεί στο ευρωπαϊκό και ευρύτερο χώρο προς όφελος της χώρας μας. Έτσι, ένα τέτοιο μουσείο θα πρέπει να αποτυπώνει αυτή την ιστορική πορεία από επιστημονική, κοινωνική και τεχνολογική άποψη και να την προβάλλει προς τα έξω. Ευελπιστούμε ο χαρακτήρας του Μουσείου να είναι σύνθετος:

α. Χώρος έκθεσης και ενημέρωσης

β. Κέντρο έρευνας και εκπαίδευσης

γ. Χώρος επικοινωνίας και ψυχαγωγίας.

Η μόνιμη έκθεση θα παρουσιάζει, κατά το δυνατόν, όλη την ιστορία της ελληνικής ιατρικής δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στην αρχαία, ελληνιστική, βυζαντινή και νεώτερη ιατρική. Μέσα απ’ τα εκθέματά της θα ενημερώνει τον επισκέπτη για τα επιστημονικά επιτεύγματα, την κοινωνική προσφορά και διάσταση της ελληνικής ιατρικής.

Επί μέρους ενότητες των δραστηριοτήτων θα παρουσιάζονται μέσα από περιοδικές εκθέσεις, που θα απευθύνονται είτε σε ευρύ κοινό είτε σε στενό κύκλο ερευνητών.

Η μόνιμη έκθεση αποτελεί ένα πρώτο ερέθισμα για έρευνα σε θέματα που σχετίζονται με την ιστορία της ελληνικής ιατρικής αποσκοπώντας να συμβάλλει και στην ιατρική έρευνα που πρέπει να γίνει και στον περιβάλλοντα χώρο της Ηπείρου και της ευρύτερης περιοχής των Βαλκανίων. Οι περιοδικές εκθέσεις θα δώσουν πάλι τη δυνατότητα στους ερευνητές να προβάλλουν το ερευνητικό τους έργο. Με τη διοργάνωση συναντήσεων, ημερίδων, συνεδρίων, διαλέξεων, όχι μόνο Ιστορίας της Ιατρικής, θα δοθεί η δυνατότητα παρουσίασης μέσω του Μουσείου θεμάτων που σχετίζονται με τα σύγχρονα επιτεύγματα της ελληνικής και παγκόσμιας ιατρικής και θα συμβάλλει στην προώθηση της επιστημονικής γνώσης και ενημέρωσης.

Προβλέπονται στο μέλλον ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα με ενημέρωση των διαφόρων ομάδων για το επιστημονικό και κοινωνικό πλαίσιο της ελληνικής ιατρικής και παράλληλα θα συμμετέχουν στον επαγγελματικό προσανατολισμό των νέων.

Ο εσωτερικός χώρος του Μουσείου, το θέατρο πάνω απ’ αυτό, το παρακείμενο συνεδριακό κέντρο της

Ιατρικής Σχολής και το κυλικείο, προσφέρονται για την ανάπτυξη ενός κέντρου επικοινωνίας και ψυχαγωγίας, δίνοντας τη δυνατότητα στο Μουσείο να αποτελέσει πυρήνα που θα συμβάλλει στην καλύτερη επικοινωνία μεταξύ φοιτητών, συνέδρων, της ιατρικής κοινότητας και του κοινωνικού συνόλου γενικότερα.

Ευελπιστούμε το μουσείο αυτό να γίνει κάποτε ο φυσικός χώρος συναντήσεων συνέδρων ιατρικών ημερίδων ή συνεδρίων.

Με την δωρεά Παναγιώτη και Ελένης Αγγελουπούλου αγοράστηκαν μέχρι τώρα:

Ένα πλήρες λογισμικό σύστημα για όλο το τμήμα ιστορίας της ιατρικής (μέρος του είναι και το Μουσείο), περί τα 20 εκμαγεία (Εικόνα 2) ιατρών της αρχαιότητας (π.χ. Ασκληπιός, Υγεία, Ποδαλείριος, Ιπποκράτης, Αμφιάραος, αναθηματικές πλάκες με ιατρικές πράξεις, κλπ.) και παραγγέλθηκαν εικόνες ιατρών που αγίασαν (π.χ. Ευαγγελιστής Λουκάς, 20 ανάργυροι ιατροί, ιάτραινες Αγίες, Προστάτες, κλπ.).

Λίγοι είναι π.χ. εκείνοι που γνωρίζουν ότι οι Άγιοι Κοσμάς και Δαμιανός είναι τρία διαφορετικά ζεύγη Αγίων (Εικόνα 3), όπου το ένα ζεύγος προέρχεται απ’ τη Ρώμη, το άλλο απ’ τη Μικρά Ασία και το τρίτο απ’ την Αραβία. Πρόκειται για παγκόσμια πρωτοτυπία.

Πέραν αυτού αγοράστηκαν ένας κυλιόμενος φωτισμός χειρουργείου εκστρατείας με χειροκίνητη γεννήτρια, την αποκαλούμενη “Τζίνα” (προέρχεται από το engine), εμπλουτίστηκε η βιβλιοθήκη με κείμενα αρχαίων ελλήνων ιατρών, όπως Ιπποκράτη, Θεόφραστον, Σωρανού, κλπ.

Αγοράστηκαν πανομοιότυπα παλαιούτων, δημιουργήθηκε και αρχειοθετήθηκε εκτεταμένη διαφανειοθήκη (πάνω από 2000 διαφάνειες) - την οποία φιλοδοξούμε να καταγράψουμε και ψηφιακά-, και δημιουργείται συλλογή από χαλκογραφίες (Εικόνα 4) με φαρμακευτικά φυτά (Διοσκουρίδη, Γαληνού, κ.ά.).

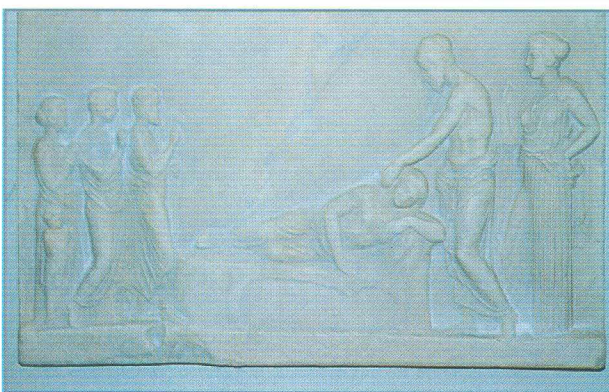
Συγχρόνως συγκεντρώθηκαν φαρμακοδοχεία, φάρμακα και συσκευασίες φαρμάκων από τον προηγούμενο αιώνα μέχρι σήμερα (Εικόνα 5). Ελπίζουμε δε σύντομα να μεταφέρουμε τα έπιπλα ενός φαρμακείου, όπως ελπίζουμε και στη δωρεά ενός τοπικού χειρουργείου.

Μεταφέραμε απ’ το εξωτερικό ιδιωτική συλλογή πολύπλοκων αποστακτών βιοχημικού εργαστηρίου και αποκτήσαμε διάφορα χειρουργικά εργαλεία. Ακόμα μεταφέρθηκαν από νοσοκομεία της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης περίπου 30 ιατρικά μηχανήματα της τελευταίας 50ετίας (Εικόνα 6).

Ελπίζουμε έτσι να ευαισθητοποιήσουμε τον ιατρικό και φοιτητικό κόσμο να συγκεντρώσει και να προσφέρει στο Μουσείο ιατρικό υλικό, βιβλία, φωτογραφίες, κλπ.

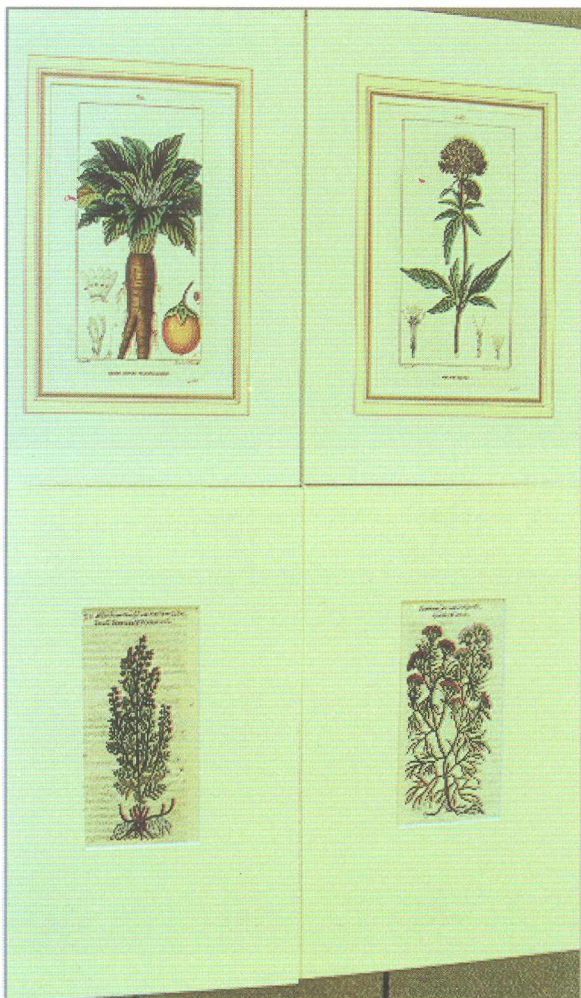
Εικόνα 1: Ο χώρος του Μουσείου Ιστορίας της Ιατρικής κάτω απ’ το κυλικείο, όπως είναι τώρα.

Εικόνα 2: Ανάγλυφο εκμαγείο από το Μουσείο Πειραιά, που παριστάνει ιατρό να κάνει μαλάξεις στον ώμο ασθενούς.

Εικόνα 3: Οι Άγιοι Κοσμάς και Δαμιανός -οι εξ Αραβίας- μαζί με τους Αγίους Ευτρόπιο, Λεόντιο και Άνθιμο. Ο πεντάκλωνος βλαστός, όπως τον αποκαλεί η εκκλησία.

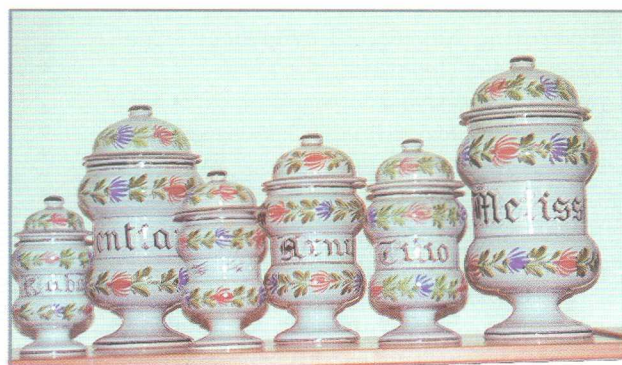
Εικόνα 4: Διάφορες χαλκογραφίες με φαρμακευτικά φυτά.

Ιστορική αξία μπορεί να έχει ακόμα και ένα κατεστραμμένο νεφροειδές, ή μια σχισμένη παλαιά φωτογραφία, ή ένα ξένο σώμα που αφαιρέθηκε από ασθενή, ή ένας φακός για αντικατάσταση κα-
ταρράκτη.

Το Μουσείο δέχεται απ' ευθείας δωρεές, ενώ αντικείμενα μπορούν να διατεθούν για ορισμένο ή αόριστο χρονικό διάστημα στο Μουσείο, παρα-
μένοντας στην ιδιοκτησία του διαθέτη.

Σ' αυτή την περίπτωση το Μουσείο έχει την υπο-
χρέωση να το επιστρέψει όποτε το θελήσει ο δωρητής. Εξυπακούεται ότι όλοι οι δωρητές ή διαθέτες καταχωρούνται σε βιβλίο δωρεών, ενώ σε κάθε αντικείμενο αναγράφεται το όνομα του δωρητή ή διαθέτη.

.....

Εικόνα 5: Φαρμακοδοχεία των αρχών του 19ου αιώνα.

Εικόνα 6: Μηχανήματα από διάφορα νοσοκομεία της Ελλάδας.

Ο άνθρωπος και οι προκλήσεις του μέλλοντος

«Χρειάζεται να βρισκόμαστε στη σωστή απόσταση από τον ηθικόν ήλιο, όπως ο πλανήτης μας από τον φυσικόν ήλιο, για να γίνεται η ζωή επιτρεπτή. Μας έφταιγε άλλοτε η αμάθεια. Σήμερα μας φταίει η μεγάλη γνώση».

Οδυσσέας Ελύτης, *Στοκχόλμη, 10 Δεκεμβρίου 1979.*

Χ. Μασσαλάς

Πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Η περιπέτεια των λέξεων είναι η περιπέτεια της σκέψης....Η λέξη κόσμος υποδηλώνει το σύμπαν ολόκληρο, σ' ένα διαρκές «γίγνεσθαι» που σχηματίζεται και μετασχηματίζεται συνεχώς. Πλάι της η λέξη άνθρωπος, μια λέξη μεστή στην πολυσημία της. Τι τελικά εκφράζει η λέξη άνθρωπος; Θα μπορούσε ίσως κάποιος να ισχυριστεί ότι εκφράζει ένα νόημα που πορεύεται στη σιωπή του κόσμου και μαζί του συναντά την ιδέα που αγκαλιάζει και σφυρηλατεί τα πάντα. Τη συναντά για να ταυτιστεί μαζί της, να εμπλουτιστεί από αυτή και να την εμπλουτίσει.

Γιατί άρχισαν όλα αυτά, πού πάμε, πώς πάμε, και εν ονόματι τίνος; Η κρισιμότητα βρίσκεται στο να τεθεί το ερώτημα. Από όλους και από τον καθένα χωριστά. Και από μας και από τους μελλούμενους ως το διηνεκές. Από την ορθή θέση του προβλήματος θα προκύψουν τουλάχιστον γνήσιες απαντήσεις, έστω και στη διαφορετικότητά τους. Για την εποχή μας, μια τέτοια προοπτική είναι σημαντική, αναγκαία και αναμενόμενη. Είναι γεγονός ότι οι προφητείες για το μέλλον δεν είναι εφικτές. Οι αβεβαιότητες και οι πολυπλοκότητες είναι πολλές και μια μακροπρόθεσμη πρόβλεψη θα έχει ελάχιστες πιθανότητες να επαληθευτεί από την εξέλιξη των πραγμάτων. Το καλλίτερο ίσως είναι να ακολουθήσουμε τη συμβουλή του Τσώρτσιλ: «όσο πιο βαθιά στο παρελθόν κοιτάζει κανείς τόσο πιο μακριά στο μέλλον μπορεί να δει».

Ο αιώνας που πέρασε ήταν ένα βασανιστικό ταξίδι προς τις σημερινές ελευθερίες, τις επιστημονικές ανακαλύψεις τα διλήμματα....ένας αιώνας που έδωσε χώρο ύπαρξης σε μάγους,

προμηθευτές δογμάτων, ιδεολογιών και κάθε είδους βεβαιοτήτων. Η μεγάλη κατάκτηση του πολιτισμού, η δημοκρατία, που λειτουργεί με την αρχή της πλειοψηφίας, έχει χάσει μεγάλο μέρος της δύναμής της. Αναπτύχθηκε μαζί με το έθνος-κράτος και η παρακμή του συμβαδίζει με τη δική της παρακμή. Η αντίφαση είναι εντυπωσιακή και αντιπροσωπεύει ταυτόχρονα ένα παράδοξο του καιρού μας. Για παράδειγμα, η Ε. Ε. προϋποθέτει τη δημοκρατία ως κληρονομιά αξιών και ως σύνολο θεσμών που είναι κοινή για όλα τα κράτη μέλη. Ωστόσο, η ίδια η Ε. Ε. έχει προβλήματα δημοκρατικής λειτουργίας. Πρέπει να σημειωθεί ότι παρ' όλες τις δυσλειτουργίες, η δημοκρατία ασκεί πάντοτε ακαταμάχητη γοητεία, επειδή οι άνθρωποι επενδύουν μεγάλες ελπίδες όχι σε όσα μπορεί να τους προσφέρει, αλλά σε όσα μπορεί να αποτρέψει. Η χειρότερη ρύπανση, οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι για το περιβάλλον, η πιο εγκληματική αδιαφορία για το κόστος και τους κινδύνους που συνεπάγεται μια ανθρώπινη δραστηριότητα, π.χ., ένα εργοστάσιο, ένας πυρηνικός αντιδραστήρας, παρατηρούνται σε αυταρχικά καθεστώτα. Οι γενοκτονίες, οι κτηνώδεις και πολυαίμακτες συγκρούσεις, οι πρόσφατοι πόλεμοι στην π. Δ. της Γιουγκοσλαβίας, η διάδοση των ναρκωτικών και η εξάπλωση του εγκλήματος, η φτώχεια στις χώρες του τρίτου κόσμου, η αναβίωση του εθνικισμού, ο φόβος για πιθανή

χρησιμοποίηση πυρηνικών όπλων ή άλλων όπλων μαζικής καταστροφής, οι πυρηνικές δοκιμές, η εξαφάνιση διαφόρων ειδών έμβιων όντων, η έλλειψη περιβάλλοντος και διάθεσης οράματος για τους νέους.....συνιστούν την έκφραση του ελλείμματος δημοκρατίας και κοινωνικής ευαισθησίας που κυριάρχησε τον περασμένο αιώνα και μαζί δίνουν το στίγμα του πρόσφατου παρελθόντος.

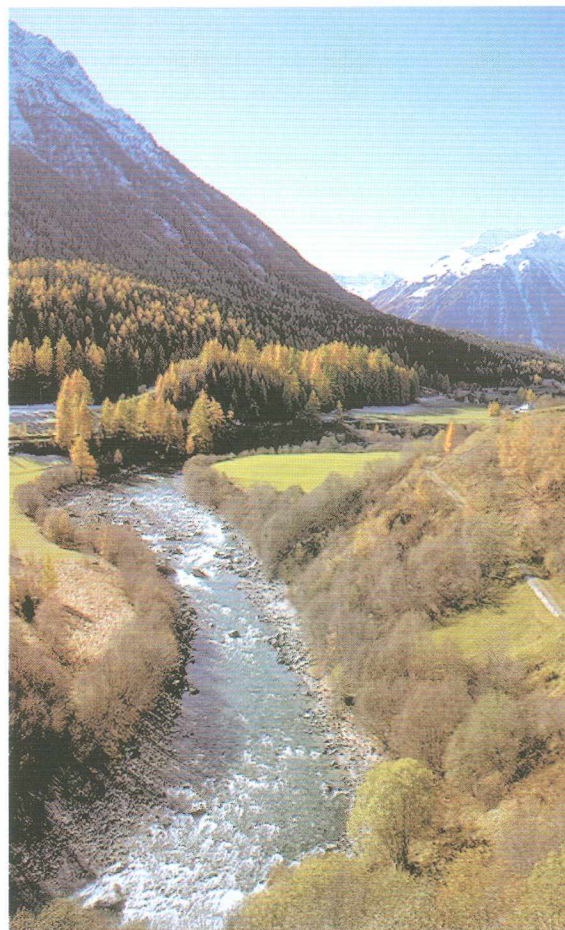
Οι μεταφορές και οι επικοινωνίες δημιούργησαν ένα «συρρικνωμένο» κόσμο που δυστυχώς δεν μείωσε το χάσμα, σε κατά κεφαλήν πλούτο και εισόδημα, ανάμεσα σε πλούσιες και φτωχές χώρες.

Οι τεχνολογικές επαναστάσεις της πληροφορικής και της γενετικής υπόσχονται αλλαγές στη ζωή, στην εργασία και στο σχεδιασμό οραμάτων....Οι νέες τεχνολογίες είναι ίσως μία ευκαιρία και για τις φτωχές χώρες τόσο για ανάπτυξη όσο και για απαλλαγή από τους δικτάτορες...Στις σημερινές συνθήκες κάτι τέτοιο δεν φαίνεται να συμβαίνει και η..... κρατούσα άποψη είναι ότι οι φτωχές χώρες δεν μπόρεσαν να μειώσουν την απόσταση από τις πλούσιες γιατί δεν διαθέτουν τις απαραίτητες ικανότητες, επειδή η ιστορία τους αποτελεί εμπόδιο, διότι έχουν πολύ λίγο κεφάλαιο και επειδή η κουλτούρα τους δεν ευνοεί την επιχειρηματικότητα. Στο περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης η εξαθλίωση των φτωχών χωρών έχει στην καλύτερη περίπτωση έμμεσες συνέπειες στις πλούσιες χώρεςένοχη συνείδηση και κίνδυνο μετανάστευσης των εξαθλιωμένων μαζών, ενώ οι πολυεθνικές επιχειρήσεις αποκτούν τεράστια πολιτική και οικονομική δύναμη στις χώρες αυτές πράγμα που δημιουργεί τεράστια θέματα ηθικής και κοινωνικής τάξης.

Οι διαμορφωμένες σε παγκόσμιο επίπεδο συνθήκες για ελεύθερη διακίνηση του κεφαλαίου δημιουργεί περιβάλλον κερδοσκοπίας και πανικού ενώ το κράτος αδυνατεί να ελέγξει τις οικονομικές δραστηριότητες που συντελούνται στο εσωτερικό του, η ικανότητα του να εγγυάται και να προασπίζει τα ανθρώπινα (ατομικά και κοινωνικά) δικαιώματα μειώνεται και οι κοινωνικές επιπτώσεις δεν αργούν να εμφανιστούν με τη μορφή της ανεργίας, της μετανάστευσης ή και της εγκληματικότητας.

Στον αιώνα που πέρασε ξεχάστηκε η αναγκαία συμφιλίωση του ανθρώπου με τη φύση, συμφιλίωση που απαιτεί σεβασμό στην αυτοτέλειά της. Η φύση θεωρήθηκε ως εξωτερικό περιβάλλον του. Στην προσπάθειά του να τη δαμάσει, ο άνθρωπος ξέχασε ότι αποτελεί κομμάτι της και την αντιμετώπισε ως αντικείμενο απεριόριστης εκμετάλλευσης, υποθηκεύοντας την ποιότητα ζωής των μελλοντικών γενεών.

Το χαρακτηριστικό του 20ου αιώνα είναι η έκρηξη των γνώσεων και των νέων τεχνολογιών που ανέτρεψε όλα τα δεδομένα και κατέστησε πραγματικότητα όνειρα γενεών. Η διαρκώς επιταχυνόμενη ροή πληροφοριών με μορφή χιονοστιβάδας, έτσι καθώς διαχέεται καταργώντας σύνορα, πολιτισμούς, αλλά και άλλες κοινωνικές διαστρωματώσεις, δίνει λύσεις απροσδόκητες στα πιο περίπλοκα προβλήματα. Η τεχνογνωσία όμως από μόνη της δεν συνιστά ποιοτικό μέγεθος που να μπορεί μάλιστα

να αυτό-δικαιωθεί και να αποκτήσει ηθικό περιεχόμενο αντάξιο της ιδέας άνθρωπος. Η ηθική δικαίωση που ο άνθρωπος διαρκώς αναμένει από αυτή δεν θα προκύψει από τη χρήση της αλλά από τον τρόπο της χρήσης. Τη διαφορά την πλήρωσε η ανθρωπότητα πανάκριβα. Με την έκρηξη της τεχνογνωσίας ο κόσμος έγινε πιο κοντινός, αλλά και πιο σύνθετος. Όσο πιο σύνθετη γίνεται μια κοινωνία τόσο πιο επιτακτικό προβάλλει το αίτημα για την αυτό-αξιολόγησή της. Τα πάντα μοιάζουν εφικτά, εύκολα, κατορθωτά και προπαντός υποκείμενα μιας δυνατότητας ατέρμονης.

Η τεχνογνωσία προέκυψε από τον ίδιο, αλλά πρέπει να απευθύνεται και στον ίδιο. Έτσι, ιδιαίτερα στην εποχή μας, πρέπει να πειστούμε ότι η τεχνογνωσία είναι αίτημα του ουμανισμού και το αντί-στροφο. Να γιατί το ερώτημα – που πάμε, πώς πάμε, και εν ονόματι τίνος πάμε, σήμερα είναι κρίσιμο παρά ποτέ. Πρέπει να σκύψουμε ξανά στην αρχαία κοιτίδα της σκέψης, στην πρωταρχική αθωότητά της και από κεί να επιχειρήσουμε να ελέγξουμε τις δυνατότητές μας. Μόνον έτσι θα ελπίζουμε σε μια μεγαλύτερη προσέγγιση των εννοιών κόσμος και άνθρωπος που ολοένα λάμπουν και ολοένα απομακρύνονται.

Για τον 21° αιώνα υπάρχουν μηνύματα αισιοδοξίας και σκεπτικισμού. Έχουμε πολλούς λόγους να πιστεύουμε ότι

οι πολιτικές, οικονομικές και επιστημονικές τάσεις που έχουν διαμορφωθεί, μετά τα διδάγματα του 20ου αιώνα, θα συμβάλλουν στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου, ενός κόσμου με περισσότερη ευημερία, ειρήνη, λιγότερο βασανισμένο άνθρωπο από το φόβο της ωμής βίας, της φτώχειας ή των ασθενειών, με δυνατότητα διαχείρισης του τεράστιου όγκου πληροφοριών, με περισσότερη ευαισθησία για τη νεολαία και τις προοπτικές της, με τη δημιουργία περιβάλλοντος που θα ευνοεί την επικοινωνία των ανθρώπων... Σήμερα το κύρος της επιστήμης είναι δικαιολογημένα υψηλό.

Η επιστήμη δεν διεκδικεί όμως καμιά ηθική υπεροχή. Εκεί που ακόμα ολισθαίνει είναι στην περιστασιακή αίσθηση βεβαιότητας, μολονότι αυτή συχνά αποδίδεται στην επιστήμη από τους πολιτικούς και τα ΜΜΕ, παρά από τους ίδιους τους επιστήμονες. Την επιστήμη την αφορά μόνο η γνώση που δοκιμάζεται και δέχεται προκλήσεις από νέες θεωρίες και ανακαλύψεις. Στον τομέα των βίο-επιστημών υπάρχουν πολλά ερωτηματικά.

Η δυνατότητα παρέμβασης του ανθρώπου στην ίδια του την ύπαρξη είναι γεγονός που βιώνουμε. Η προοπτική της είναι ασύλληπτη. Με τη βοήθεια όμως του διαλόγου, που μπορεί να θεμελιωθεί με βάση όρους της βίο-ηθικής, οι μεγάλες ανησυχίες για τα τεράστια ηθικά διλήμματα που θέτουν οι δυνατότητές μας και για τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων μας στη φύση και στην ανθρώπινη ύπαρξη μπορούν να βρουν διέξοδο συμβατή και ισορροπη με την ιδέα του ανθρώπου. Η επιστήμη προσφέρει μια εμπνευσμένη πρόκληση για περιπέτειες του πνεύματος στους ερευνητές του μέλλοντος. Ο 21^{ος} αιώνας έχει ανάγκη της ταπεινότητας όλων μας, και προπαντός των επιστημόνων, για να δώσει προοπτική στον άνθρωπο.

Οι σύγχρονες κοινωνίες πρέπει να είναι πλουραλιστικές και πολύ-πολιτισμικές και για το λόγο αυτό το δώρο της εκπαίδευσης πρέπει να έχει παραλήπτη κάθε άνθρωπο ώστε αυτός να μπορεί να θέτει την παγκοσμιοποίηση στην υπηρεσία της κάλυψης του «ελλείμματος γνώσεων» και του εμπλουτισμού του διαλόγου ανάμεσα σε λαούς και σε πολιτισμούς και μαζί να του παρέχει τη δυνατότητα να ξεπερνάει τους αρχικούς περιορισμούς του πολιτιστικού του περιβάλλοντος.

Ο σημερινός άνθρωπος στέκει έκθαμβος μπροστά στα ίδια του τα επιτεύγματα που δεν φαίνονται ικανά να τον λυτρώσουν από την προαιώνια υπαρξιακή του αγωνία.

Τα πανεπιστήμια ως χώροι μάθησης και έρευνας έχουν το σημαντικό ρόλο της μετάδοσης των αναγκαίων αξιών για την ανάπτυξη εκείνης της κουλτούρας στην κοινωνία που βασίζεται στις στάσεις και συμπεριφορές που εμπνέονται από το διάλογο, την ανεκτικότητα, την αλληλεγγύη και την έννοια της δημοκρατίας. Η δημοκρατία δεν υπήρξε ποτέ χωρίς θάρρος, ευαισθησία και υπευθυνότητα... η δημοκρατία σημαίνει πολλή ιστορία, λίγο δόγμα και πάνω απ' όλα είναι τρόπος ύπαρξης.

Παναγιώτατε

Σε χαλεπούς καιρούς, τότε που η συλλογική συνείδηση ήταν διαμελισμένη σε ασύντακτες ψυχές, η Ορθοδοξία επιχειρούσε να εδραιώσει το δικαίωμα στην ύπαρξη, να διασώσει το παρελθόν, να προετοιμάσει το μέλλον.

Σήμερα που το αφιλόξενο περιβάλλον έχει δημιουργήσει το μονοδιάστατο άνθρωπο, με τη φωτισμένη ηγεσία σας, η Ορθοδοξία πρέπει να συνεχίσει το διάλογο με τον Άλλο και να δει τον κόσμο με μια ματιά.....ματιά πλατειά όπου ο κόσμος ξαναγίνεται όμορφος από την αρχή στα μέτρα της καρδιάς.

(Οδυσέας Ελύτης, Ήλιος ο Πρώτος).

Από την ομιλία του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ. Χ. Μασσαλά, στο συνέδριο “Η δημιουργία του κόσμου και η δημιουργία του ανθρώπου - Προκλήσεις και προβληματισμοί του 2000”.

Φανάρι 28/8/00 - 2/9/00.

Το ηλιοκεντρικό σύστημα: του Κοπέρνικου ή του Αρίσταρχου; “Για την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας”

Γιώργος Πανής
Καθηγητής του Τμήματος Φυσικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Οι περισσότεροι από τους αναγνώστες του περιοδικού ασφαλώς θα απορήσετε από το ερωτηματικό στον τίτλο. Είναι ευρύτερα γνωστό σε όσους δεν έχουν ασχοληθεί ειδικά με αυτό το θέμα ότι η θεωρία του ηλιοκεντρισμού (δηλαδή ότι ο ήλιος είναι το κέντρο του κόσμου και η γη περιφέρεται γύρω από αυτόν) διατυπώθηκε από τον Κοπέρνικο στο έργο του *Commentariolus* το 1530.

Είναι όμως έτσι; Ας δούμε την πραγματική Ιστορία όπως περιγράφεται στα άρθρα του Μάριου Δημόπουλου στα τεύχη 11 και 12 του περιοδικού ΑΕΡΟΠΟΣ και στο βιβλίο του Αλεξ. Λαγκαδά, “Νικόλαος Κοπέρνικος και γαλιλαίος Γαλιλέι”, όπου και μπορείτε να βρείτε τα πιο πολλά από ό,τι θα διαβάσετε στη συνέχεια.

Ο Κοπέρνικος γεννήθηκε το 1473 στην πόλη Τορν της Πολωνίας. Έμαθε Ελληνικά και Λατινικά και σπούδασε ιατρική, ζωγραφική, δίκαιο, φιλοσοφία, μαθηματικά και αστρονομία στο Πανεπιστήμιο της Κρακοβίας. Το 1493 πήρε το δίπλωμα της Ιατρικής και της Φιλοσοφίας από το πανεπιστήμιο της Πάδουας και παρακολούθησε στην Μπολόνια μαθήματα του αστρονόμου Domenico Maria Novara. Το 1499 έγινε καθηγητής μαθηματικών στο Πανεπιστήμιο της Ρώμης και το 1503 ανακηρύχθηκε διδάκτορας Ιατρικής.

Μέχρι το 1530 μελέτησε τα αρχαία ελληνικά κείμενα και συνέλεξε αρκετές πληροφορίες για τα έργα του Αρίσταρχου, του Φιλόλαου, του Ηρακλείδη και άλλων και διατύπωσε τη θεωρία του ηλιοκεντρισμού.

Ο J.A. Widmanstadt διέδωσε την θεωρία αυτή στη Ρώμη, την οποία αποδέχτηκε και ο Πάπας Κλήμης ο Ζ'. Παρά την επιμονή του Καρδινάλιου Schoenberg για δημοσίευση της θεωρίας, ο Κοπέρνικος αρνήθηκε, ίσως από φόβο μη θεωρηθεί αιρετικός, γαίτι η δυτική εκκλησία είχε αποδεχτεί τον γεωκεντρισμό, ο οποίος εξάλλου ήταν συνδεδεμένος με τους γίγαντες της επιστήμης, Αριστοτέλη, Ίππαρχο και Πτολεμαίο. Τελικά το 1540 ο Κοπέρνικος δημοσίευσε μια περίληψη του έργου του με τίτλο *Narratio Prima* (αφήγηση πρώτη)

ενώ ολόκληρο το έργο του δημοσιεύθηκε λίγο πριν το θάνατό του το 1543 με την ονομασία “*De revolutionibus orbium coelestium*” (περί της περιστροφής των ουρανίων σωμάτων).

Το 1616 το έργο αυτό χαρακτηρίστηκε αιρετικό από τον Πάπα Παύλο τον Ε' και απαγορεύτηκε η ανάγνωσή του. Ήταν τότε τόσο μεγάλη η πίστη στην ακινησία της γης ώστε ακόμη και ο Λούθηρος είπε για τον Κοπέρνικο: “Ο ηλίθιος θα ανατρέψει την επιστήμη της αστρονομίας”.

Όμως και οι αρχαίοι Έλληνες είχαν μελετήσει τα ουράνια σώματα. Πρώτοι οι Ορφικοί γύρω στα 3200 π.Χ. υποστήριζαν την κίνηση της γης “Περιτέλλει κυκλοτερής εν ισω τε κατά σφέτερον κνώδακα” (ούσα, στρογγύλη, περιφέρεται περί τον εαυτό της).

Γύρω στο 560 π.Χ. έλεγε ο Αναξίμανδρος:

“Εστίν η γη μετέωρος και κινείται περί το μέσον του κόσμου”. Ακολούθησαν οι Πυθαγόριοι, ο Πλάτωνας, ο Αρχέλαος και ο Ηρακλείδης ο Ποντιακός. Ενώ στα δύο έργα του, “Περί του εμφανιζομένου Προσώπου περί το κύκλω της σελήνης” και “Πλατωνικά ζητήματα” ο Πλούταρχος αναφέρει: “Σέλευκος ο μαθηματικός την γην και αυτός κινεί” και “την γήν ανειλουμένην ... ως ύστερον Αρίσταρχος και Σέλευκος απεδείκνυσαν”. Το ηλιοκεντρικό σύστημα όμως όπως το γνωρίζουμε σήμερα πρώτος υποστήριξε ο Αρίσταρχος ο Σάμιος. Γεννήθηκε στην Σάμο το 320 π.Χ., υπήρξε μαθητής του Στράτονος και παρακολούθησε μαθήματα στην σχολή του Αριστοτέλη. Έκανε μελέτες και αστρονομικές παρατηρήσεις στην Αλεξάνδρεια. Τα έργα του κάρηκαν κατά την πυρκαγιά της βιβλιοθήκης, εκτός από ένα μικρό μέρος του “Μικρού Αστρονόμου” με τίτλο “Περί μεγεθών και αποστημάτων του Ηλίου και Σελήνης”. Για την ηλιοκεντρική θεωρία του, εκτός των παραπάνω, διαβάζουμε στο έργο “Ψαμμίτης” του Αρχιμήδη: “Αρίσταρχος ο Σάμιος υποτίθεται τα μεν απανέα των άστρων και τον ήλιον (Ηλιον) μένειν ακίνητον, τα δε γαν (Γην) περιφέρεσθαι περί τον ήλιον

κατά κύκλου περιφέρειαν ως έστι εν μέσω τῷ δρόμῳ κείμενος”.

Για τη θεωρία αυτή ο Αρίσταρχος κατηγορήθηκε επί ασεβείας από τον στωϊκό φιλόσοφο Κλεάνθη “ως κινών την του κόσμου εστίαν ... και ταράσσων την ησυχίαν των Ολυμπίων”.

Ήξερε όμως ο Κοπέρνικος την θεωρία του Αρίσταρχου; Και βέβαια την ήξερε. Το ανέφερε στο πρωτότυπο χειρόγραφό του, ότι πήρε τις ιδέες του Αρίσταρχου του Σαμίου για να διατυπώσει την θεωρία του ηλιοκεντρικού συστήματος. Την σελίδα όμως αυτή την διέγραψε πριν την έκδοση του βιβλίου του. Το πρωτότυπο χειρόγραφο στο οποίο υπάρχει ακόμη αυτή η σελίδα βρίσκεται στο Μουσείο της Βαρσοβίας όπου και παρεδόθη από την Κυβέρνηση της Τσεχίας το 1953. Άρα πρόκειται για σύλληψη της θεωρίας του Αρίσταρχου από τον Κοπέρνικο. Και δεν είναι μόνο αυτό. Ο διάσημος αστρονόμος Ε. Αντωνιάδης στην Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός, αναφέρει τα έργα των αρχαίων Ελλήνων που είχε διαβάσει ο Κοπέρνικος, από τα οποία μπορεί να διαπιστώσει κανείς ότι ένα μεγάλο μέρος του έργου του Κοπέρνικου είναι ένα συμπύλημα επιστημονικών γνώσεων της αρχαίας ελληνικής γραμματείας. Συγκεκριμένα ο Κοπέρνικος είχε διαβάσει τα εξής έργα: «Θέων ο Σμυρναίος» του Αιτωλού, «Πυθαγόρας» του Λαερτίου, «Υπόμνημα εις Πτολεμαίον» του Αλεξανδρία «εις βασιλέα Ήλιον» του Ιουλιανού, «Κυκλική Θεωρεία των μετεώρων» του Κλεομήδους, «Τίμαιος» του Πλάτωνα, «εις Τιμαίον» του Πρόκλου, «Η μαθηματική σύνταξις» του Πτολεμαίου και «Φυσικά» του Στοβαίου. Από τα έργα αυτά προκύπτουν και άλλα στοιχεία για τον σφετερισμό του Κοπέρνικου, όπως φαίνεται παρακάτω:

Πλάτων: «Σφαιροειδές (σχήμα) ... πάντων τελειώτατον». (Τίμαιος Z, 33).

Κοπέρνικος: «Τούτο το σφαιρικόν σχήμα είναι το τελειότερον πάντων» (De revolutionibus A,1).

Πρόκλος: «Η σφαίρα πολυχωρητότερον» (Εις Τιμαίον, Γ 160 F).

Κοπέρνικος: «Η σφαίρα αποτελεί το πολυχωρητότερον σχήμα» (A,1).

Διογένης Λαέρτιος: «Πυθαγόρας λέγει τον κόσμον σφαιροειδή» (Πυθαγόρας 19).

Κοπέρνικος: «Ο κόσμος είναι σφαιροειδής» (A,1).

Στοβαίος: «Οι Πυθαγόρειοι σφαιροειδή είναι τον ήλιον» (Φυσικά).

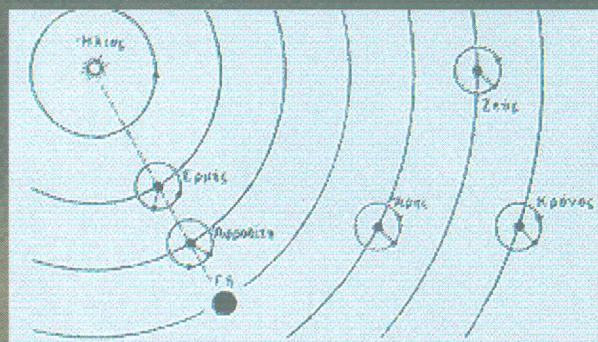
Αριστοτέλης: «Σφαιροειδή την σελήνην» (Προβλήματα 15). «Σφαιροειδή τα άστρα» (Περί Ουρανού B.δ.290^α).

Κοπέρνικος: «Λέγω, ότι ο ήλιος, η σελήνη και οι αστέρες έχουν το σφαιροειδές σχήμα» (A,1).

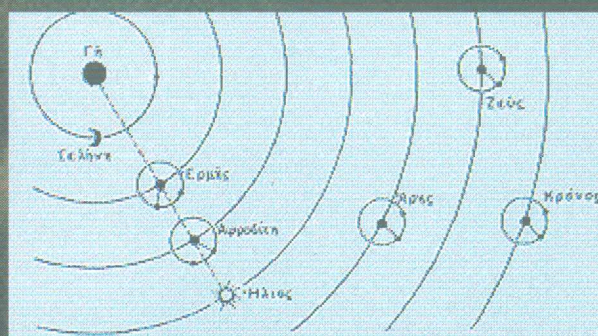
Αριστοτέλης: «Σχήμα δ' έχειν σφαιροειδές αναγκαίον την Γην» (Περί Ουρανού B 272α).

Κοπέρνικος: «Είναι ανάγκη να έχει η γη τοιούτον σφαιροειδές σχήμα» (A,2).

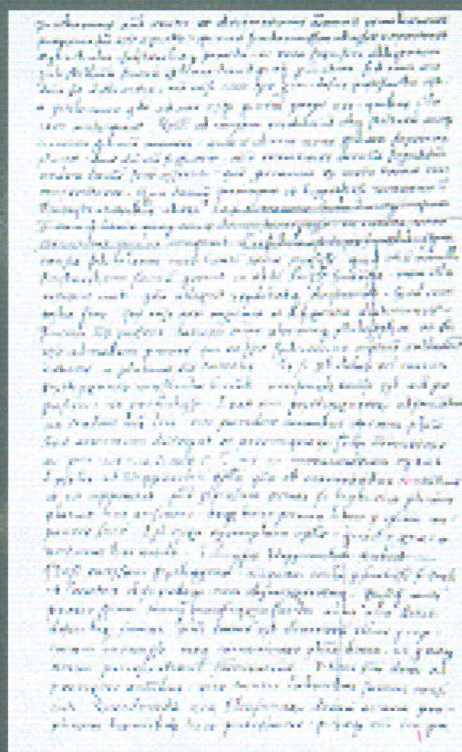
Έτσι επαληθεύεται για μια ακόμη φορά ο Οράτιος με το γνωστό: *Grecia capta ferum victorem cepit et artes intulit agresti Latio*. (Η Ελλάδα υποταχθείσα δια του σιδήρου υπέταξε τον νικητή και έφερε τις τέχνες στον αγροίκο Λατίνο (Δυτικό, στην προκειμένη περίπτωση).

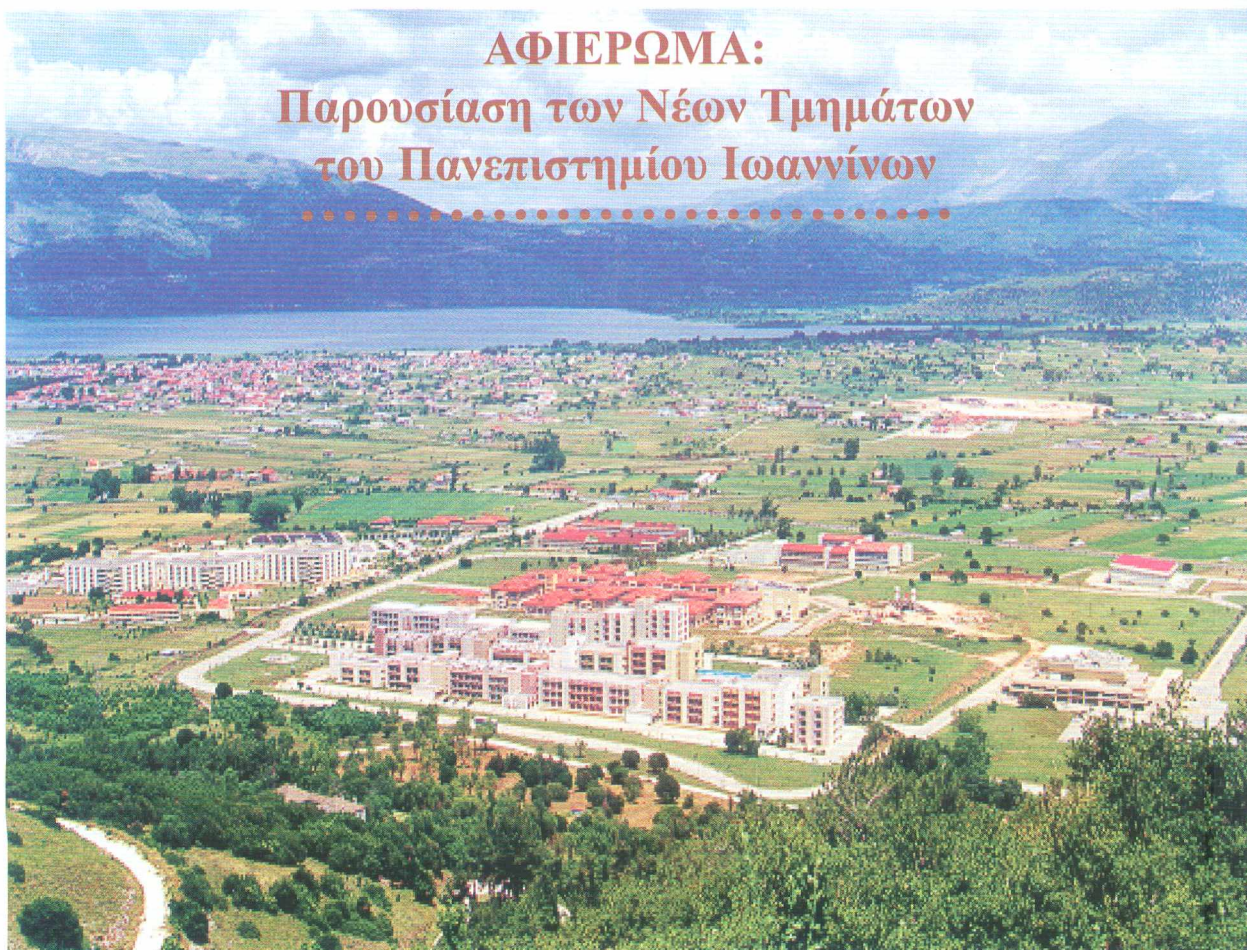
Το Ηλιοκεντρικό Σύστημα του Αρίσταρχου

Το Ηλιοκεντρικό Σύστημα του Πτολεμαίου

“Ο πρόλογος από το χειρόγραφο του βιβλίου του Κοπέρνικου, όπως κυκλοφόρησε στη Νυρεμβέργη το 1543. Αυτή η σελίδα διαγράφηκε από τον Κοπέρνικο πριν την έκδοση του βιβλίου”.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: Παρουσίαση των Νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Από τις ομιλίες των υπευθύνων των Τμημάτων στην “Δημερίδα για τα έργα ΕΠΕΑΕΚ του Β’ ΚΠΣ που υλοποιεί το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων”, που πραγματοποιήθηκε στις 16-17 Ιουνίου 2000 στο Π.Ι.

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Ίδρυση Τμήματος και Αναγκαιότητα

Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ιδρύθηκε βάσει του ΠΔ364/98. Η ίδρυση του Τμήματος ήρθε σαν απάντηση στο ώριμο από καιρό αίτημα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, που είχε επισημάνει την έλλειψη της δυνατότητας πραγματοποίησης οικονομικών σπουδών στο χώρο της Ηπείρου, παρά την συνεχώς αυξανόμενη ζήτηση και τις πραγματικές ανάγκες της Περιοχής.

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, από την ίδρυσή του, έχει παίξει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της περιφέρειας της Ηπείρου. Όμως, οι αλλαγές στον Ευρωπαϊκό και Βαλκανικό χώρο, η γεωγραφική θέση της Ηπείρου και η άμεση ανάγκη επεξεργασίας ενός προγράμματος μακροπρόθεσμης ανάπτυξης της περιοχής, κατέστησαν αναγκαίο τον επαναπροσδιορισμό της κατεύθυνσης σπουδών του Ιδρύματος, με πρώτο σημαντικό βήμα την Ίδρυση Τμήματος Οικονομικών Επιστημών σε αυτό.

Στα πλαίσια της ενέργειας “Διεύρυνση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης” του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ χρηματοδοτήθηκε η οργάνωση και η λειτουργία του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, καθώς και η απόκτηση της αναγκαίας εργαστηριακής και άλλης υποδομής που είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική του λειτουργία. Έτσι, με τη χρηματοδότηση αυτή έγινε δυνατή η έγκαιρη οργάνωση του Τμήματος, η στελέχωση της Γραμματείας και της Βιβλιοθήκης με ικανό προσωπικό, η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, καθώς επίσης και η απόκτηση της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής για τον εξοπλισμό της Γραμματείας, της Βιβλιοθήκης και των Εργαστηρίων του Τμήματος.

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων συνέβαλε αποφασιστικά στα πρώτα στάδια οργάνωσης και λειτουργίας του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, καθώς παρείχε στο νέο Τμήμα την αναγκαία υποστήριξη αναφορικά με:

- Τη διάθεση μέρους της κτιριακής υποδομής για τις επιστημονικές, διοικητικές, και εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Τη διάθεση και αξιοποίηση σημαντικής υλικοτεχνικής υποδομής που είναι αναγκαίος για τη αρχικά στάδια λειτουργίας του Τμήματος,
- Τη διάθεση έμπειρου Διοικητικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων προκειμένου να στελεχωθούν οι διοικητικές μονάδες του Τμήματος.

Πρόγραμμα - Οδηγός Σπουδών

Το πρόγραμμα σπουδών του Οικονομικού Τμήματος αποτελείται από δυο κύκλους μαθημάτων. Τον κύκλο Α και τον κύκλο Β. Ο κύκλος Α περιέχει 26 υποχρεωτικά μαθήματα που όλοι οι φοιτητές θα παρακολουθούν και αποτελεί τον «κορμό» του προγράμματος. Ο κύκλος Β περιέχει κατ' επιλογήν μαθήματα, από τα οποία ο φοιτητής υποχρεούται να παρακολουθήσει 10 μαθήματα. Οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθούν 36 μαθήματα συνολικά και 6 μαθήματα Ξένης γλώσσας.

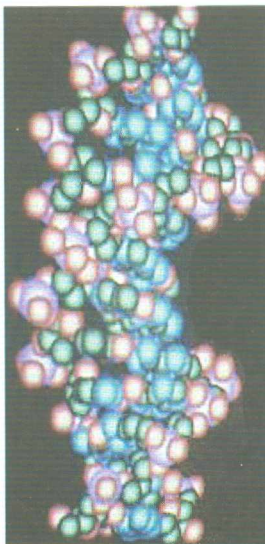
Προοπτικές

Το Τμήμα με τη μέχρι σήμερα παρουσία του στην περιοχή της Ηπείρου έχει δημιουργήσει μια θετική εικόνα προς τα έξω και έχει αναπτύξει δεσμούς με την τοπική κοινωνία. Παράλληλα η εικόνα του αυτή έχει δράσει ελκυστικά σε μια σειρά πτυχιούχους άλλων Οικονομικών Τμημάτων που ενδιαφέρονται για Μεταπτυχιακές Σπουδές, αλλά και σε αποφοίτους άλλων Σχολών, για κατάταξή τους στο Τμήμα.

Αναλυτικά το Τμήμα έχει θέσει προς ικανοποίηση τους ακόλουθους μελλοντικούς στόχους.

1. Με την αποφοίτηση των πτυχιούχων του (σε δύο χρόνια από σήμερα), επαρκώς καταρτισμένα στελέχη θα είναι διαθέσιμα να συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας, μια ανάπτυξη που κρίνεται ως απαραίτητη για την φτωχότερη περιφέρεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ήπειρο.
2. Με την αποφοίτηση των πρώτων πτυχιούχων του Τμήματος, αναμένεται να ξεκινήσει και η παροχή μεταπτυχιακών σπουδών, σε επίπεδο Master ως πρώτο βήμα και κατόπιν σε επίπεδο διδακτορικού διπλώματος (Ph.D.).
3. Η συγκέντρωση υψηλής ποιότητας μελών ΔΕΠ, σε συνδυασμό με την διάθεση από το Τμήμα ενός αξιολογού μηχανολογικού (hardware) και λογισμικού (software) εξοπλισμού, αναμένεται να επιτρέψει την διάθεση πόρων αυτών στην αξιοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων καθώς και στην συγκέντρωση χρηματοδοτικών μέσων που στο απώτερο μέλλον θα υποστηρίξουν την περαιτέρω ανάπτυξη του Τμήματος.
4. Η μελλοντική ανάπτυξη του Τμήματος θα συντελέσει στην επίτευξη σημαντικών συνεργασιών με αντίστοιχα τμήματα του εξωτερικού (Ευρωπαϊκά και μη) μέσω της ανταλλαγής και κινητικότητας τόσο των φοιτητών όσο και των μελών ΔΕΠ, οι οποίοι θα έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν τις ερευνητικές τους εμπειρίες και να τις ενσωματώσουν τόσο στις δικές τους ερευνητικές προσπάθειες όσο και στη διδακτική διαδικασία.
5. Επίσης αναμένεται η συνεργασία και η ενίσχυση μεταξύ του Τμήματος και διαφόρων παραγωγικών μονάδων της ευρύτερης περιοχής της Ηπείρου, τόσο μέσω του προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης, όσο και μέσω της κατάρτισης στελεχών στον τομέα των επιχειρήσεων, με στόχο την κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων σε εξειδικευμένο προσωπικό, κυρίως των μικρομεσαίων οι οποίες συμβάλλουν αποφασιστικά στη μείωση της ανεργίας, μέσω της αναβάθμισης της ποιότητας του ανθρώπινου δυναμικού.

Η συνέχιση της χρηματοδότησης από το Γ'ΚΠΣ, όχι απλά θα βοηθήσει στα παραπάνω, αλλά θα είναι ο κύριος μοχλός που θα θέσει σε κίνηση την υλοποίησή τους, ούτως ώστε το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων να εξελιχθεί σε φυτώριο νέων Επιστημόνων που θα στηρίξουν με τις γνώσεις τους και την επιστημονική τους κατάρτιση την ανάπτυξη της περιοχής και του τόπου.

Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών

Εισαγωγικά

Το Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών (ΦΕΚ 179, Τεύχος Α' / 06.09.1999) διευρύνει το φάσμα των πτυχιούχων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και έχει ως αποστολή την καλλιέργεια και προαγωγή της επιστήμης της Βιολογίας, τη θεραπεία γενικότερα των επιστημών ζωής στο περιγραφικό, κυτταρικό και μοριακό επίπεδο, παρέχοντας γνώση και καλλιεργώντας τη βασική, εφαρμοσμένη και τεχνολογική έρευνα με άξονες:

1. την παροχή πανεπιστημιακών γνώσεων όλου του φάσματος των επιστημών ζωής με έμφαση στις τεχνολογίες που απορρέουν από τις εφαρμογές τους και
2. την παραγωγή γνώσεων και τη δημιουργία τεχνολογιών με κύριο προσανατολισμό τη μελέτη, αξιοποίηση, εκμετάλλευση και προστασία των έμβιων πόρων και βιοτόπων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Ο ρόλος του Τμήματος στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Η λειτουργία του Τμήματος Βιολογικών Επιστημών και Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων θα συμβάλει στα εξής:

α) Διεύρυνση των προσφερομένων θέσεων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε τομείς που παρουσιάζουν έλλειμμα μεταξύ ζήτησης και προσφοράς.

Το Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών δεν αυξάνει απλά τον αριθμό των εισακτέων, αλλά ταυτόχρονα διευρύνει το φάσμα των πτυχιούχων, σε ένα πεδίο που από την εξέλιξη της κοινωνίας παρουσιάζει ένα όλο και

αυξανόμενο ρυθμό ζήτησης θέσεων σε θεματικές περιοχές άμεσα συνδεδεμένες με το αντικείμενό του. Επιπλέον οι καλπάζοντες ρυθμοί τεχνολογικής εξέλιξης και υψηλής τεχνογνωσίας που εισάγονται από τις προηγμένες χώρες του, ωθούν την κοινωνία σε εφαρμογές πολύπλοκων συστημάτων και διατάξεων για αποτελεσματικότερους βιολογικούς καθαρισμούς, πιο προσιτές και ακριβείς διαγνωστικές μεθόδους, πιο αποδοτικές διατάξεις παραγωγής προϊόντων με βιοτεχνολογικές εφαρμογές, ανάπτυξη της βιοτεχνολογικής βιομηχανίας στην Ελλάδα, γεωργικές εκμεταλλεύσεις με ελαχιστοποιημένη χρήση φυτοφαρμάκων, τυποποίηση των παραδοσιακών ζυμώσεων, ανάπτυξη νέων μορφών χερσαίων και υδάτινων καλλιεργειών κλπ.

β) Ανάπτυξη γνωστικών αντικειμένων προτεραιότητας και αιχμής που ανταποκρίνονται αφ' ενός μεν στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας, και αφ' ετέρου δε στις σύγχρονες εξελίξεις στο χώρο της επιστήμης και της τεχνολογίας, όχι μόνο σε βραχυπρόθεσμη αλλά και σε μακροπρόθεσμη βάση.

Το περιεχόμενο σπουδών ενός σύγχρονου τμήματος, όπως το Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών, εκτός της παρεχόμενης γνώσης στην επιστήμη της Βιολογίας, είναι προσανατολισμένο ερευνητικά και τεχνολογικά σε σύγχρονα θέματα που περιλαμβάνουν:

- Θέματα τοπικού ενδιαφέροντος: Ιχθυοκαλλιέργειες, δασικές εκμεταλλεύσεις, δενδροκομία, ζωοτροφές, πτηνοτροφία, κτηνοτροφία, γαλακτοκομικά προϊόντα, φαρμακευτικά φυτά, μελισσοκομία, οινοποιία.

- Τεχνολογίες αιχμής: Κλινικά και περιβαλλοντικά διαγνωστικά, εμβόλια, βιομηχανική μικροβιολογία, κυτταρικά εργοστάσια, βιοαντιδραστήρες, διαγονιδιακά είδη, νέα προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, νέες διεργασίες, τεχνολογίες ζυμώσεων, βιομετασχηματισμοί, βιοτεχνολογία ζώων και φυτών, βιοαποικοδομήσιμα υλικά, ιστοκαλλιέργειες και νέου τύπου πειραματόζωα.

- Κοινωνικά προβλήματα: τεχνικές βιολογικής επεξεργασίας αποβλήτων, προστασία του περιβάλλοντος, εκτίμηση βιολογικών κινδύνων, ζητήματα βιοηθικής, κοινωνική αποδοχή της βιολογικής τεχνολογίας.

Το Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών με την θεματική του ευρύτητα αλλά και την επιστημονική του συνοχή καλύπτει και ανταποκρίνεται σε όλο το φάσμα των βιολογικών επιστημών τόσο στο βασικό όσο και στο εφαρμοσμένο επίπεδο. Επιπλέον στοιχεία τοπικού, τεχνολογικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος είναι ενσωματωμένα τόσο στο περιεχόμενο σπουδών όσο και στα ερευνητικά αντικείμενα των ακαδημαϊκών του στελεχών.

· Τομέας I: Βιολογίας και Τεχνολογίας Φυτών, με έμφαση στην εκμετάλλευση και προστασία του δασικού πλούτου, των φαρμακευτικών φυτών καθώς και τη βιολογική φυτοπροστασία καλλιεργούμενων ειδών.

· Τομέας II: Βιολογίας και Τεχνολογίας Ζώων, με αιχμή την ιχθυολογία, τις υδατοκαλλιέργειες και τα κτηνοτροφικά είδη.

· Τομέας III: Βιοχημικών Εφαρμογών, με έμφαση την αναλυτική βιοχημεία, μεταβολικές διεργασίες, βιοχημική φαρμακολογία και τοξικολογία, ανάπτυξη διαγνωστικών και εμβολίων.

· Τομέας IV: Μοριακών Βιοεπιστημών, που θα συμπεριλαμβάνουν τεχνολογίες ανασυνδυασμένου DNA, ανάλυση γονιδιωμάτων και μελέτες δομής και αλληλεπιδράσεων βιολογικών μακρομορίων.

· Τομέας V: Γενετικής Βελτίωσης, που θα συνδυάζει εφαρμογές κλασσικής γενετικής και γενετικής μηχανικής με στόχο την παραγωγή νέων μικροβιακών, φυτικών ή ζωικών ποικιλιών.

· Τομέας VI: Βιοτεχνολογίας, με εστίαση στην παραγωγή νέων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας καθώς και στην ανάπτυξη τεχνολογίας ζυμώσεων και βιοαποικοδόμησης.

· Τομέας VII: Βιοποικιλότητας και Οικολογίας, με αντικείμενο τη μελέτη και προστασία των βιοτόπων, τις επιπτώσεις της τεχνολογίας στον έμβιο κόσμο και την επιστημονική βάση της περιβαλλοντικής συνείδησης.

γ) Διεύρυνση των προοπτικών ανάπτυξης υφιστάμενων και ήδη λειτουργούντων Τμημάτων, Ερευνητικών Κέντρων, Τεχνολογικού Πάρκου.

· Το νέο Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών θα λειτουργήσει ως συμπληρωματικός και συνδεδεμένος κρίκος μεταξύ των Τμημάτων Ιατρικής και Χημείας και ως προς την παροχή του εκπαιδευτικού και ερευνητικού τους έργου, αλλά και ως προς τη συνεισφορά των Τμημάτων αυτών στους πιο πάνω τομείς σε επίπεδο παροχής υπηρεσιών.

· Αναπτύσσει συνεργασία με ιδρύματα παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών τεχνολογίας στην περιοχή (Κέντρο Υδροβιολογικών Ερευνών, Ινστιτούτο Βιοϊατρικών Ερευνών).

· Αναπτύσσει συνεργασία με το τεχνολογικό πάρκο για την αναβάθμιση της τοπικής επιχειρηματικότητας τεχνολογιών αιχμής.

· Υλοποιεί κοινοτικά προγράμματα σχεδιασμού της περιφερειακής ανάπτυξης.

· Συμμετέχει σε αναπτυξιακά προγράμματα περιφερειακού επιπέδου και στα πλαίσια του ΠΕΠ Ηπείρου.

Εισαγωγή Φοιτητών

Το Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών θα δεχτεί τους πρώτους φοιτητές το Ακαδημαϊκό έτος 2000-2001. Το Τμήμα εντάσσεται στην πρώτη (1) και δεύτερη (2) δέσμη με βασικό μάθημα τη Χημεία. Ο αριθμός των πρώτων εισακτέων έχει οριστεί σε εκατό (100).

Πρόγραμμα Σπουδών

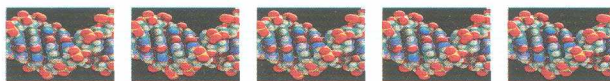
Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών

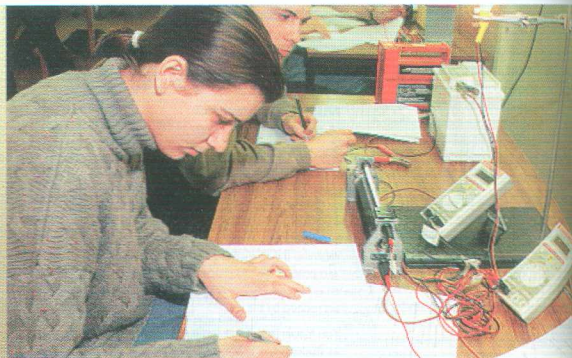
Η Προσωρινή Γενική Συνέλευση του Τμήματος (συνεδρία αριθμ.2/15-12-1999) αποφάσισε να συγκροτήσει Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών στην οποία ανέθεσε την επιμέλεια και συγκρότηση του Προγράμματος Σπουδών.

Η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες και λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία από το υπάρχον Π.Σ.Ε. Βιοτεχνολογίας κατήρτισε ένα ισορροπημένο Πρόγραμμα Σπουδών που καλύπτει ένα διευρυμένο φάσμα μαθημάτων. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στον τρόπο εκπαίδευσης των μαθημάτων που εκτός από την παραδοσιακή από έδρας διδασκαλία υποστηριζόμενη από κατάλληλα εποπτικά μέσα και φροντιστηριακά μαθήματα, θα περιλαμβάνει και νέες μορφές διδασκαλίας με στόχο αφ' ενός την πληρέστερη αφομοίωση της ύλης από τους εκπαιδευόμενους και αφ' ετέρου την καλύτερη και αποδοτικότερη επικοινωνία διδασκόντων και διδασκομένων.

Οι καινοτομίες αυτές για τα Ελληνικά δεδομένα θα περιλαμβάνουν μεθόδους εκμάθησης βασισμένης σε επίλυση προβλημάτων (problem based learning), χρήση πολυμέσων και την εισαγωγή στην έρευνα από το προπτυχιακό επίπεδο.

Και για τις τρεις αυτές μορφές διδασκαλίας θα χρησιμοποιηθούν πρότυπα που εφαρμόζονται στα πλέον σύγχρονα εκπαιδευτικά προγράμματα βιολογικών εφαρμογών και βιοτεχνολογίας στο εξωτερικό. Επίσης, έχει ανατεθεί σε ειδικούς η ετοιμασία του Οδηγού Σπουδών ο οποίος βρίσκεται στην τελική φάση της διαμόρφωσής του.

Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας των Υλικών

Εισαγωγή

Η ίδρυση του Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (ΦΕΚ 179, Τεύχος Α' / 06.09.1999) στοχεύει ώστε αυτό:

1. Να αποτελέσει τη βάση για την ίδρυση και την ανάπτυξη μίας σύγχρονης Πολυτεχνικής Σχολής που θα δραστηριοποιείται εκπαιδευτικά και ερευνητικά σε τεχνολογίες αιχμής και δε θα επικαλύπτεται από τις υπάρχουσες παραδοσιακές Πολυτεχνικές Σχολές της χώρας, θα λειτουργεί συμπληρωματικά προς τα άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και θα συμβάλλει γενικότερα στην επίτευξη του στρατηγικού σχεδιασμού ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Τεχνολογικό Πάρκο και Ινστιτούτο Βιοϊατρικών Εφαρμογών),
2. Να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης καθώς η έρευνα και η παραγωγή στον τομέα είναι εμφανώς συνδεδεμένες και,
3. Να συνεισφέρει στην αξιοποίηση του πλούτου της περιοχής και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, προσανατολισμένο στις ανάγκες της Ηπείρου, της Ελλάδας και της Βαλκανικής γενικότερα, αλλά και των νέων κατευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η έναρξη της εκπαιδευτικής λειτουργίας του Τμήματος και η εισαγωγή των πρώτων φοιτητών πραγματοποιήθηκαν το τρέχον ακαδημαϊκό έτος (1999-2000). Το Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών, φοίτησης 10 εξαμήνων (Πολυτεχνικού Κλάδου), εκτός από τις βασικές γνώσεις που θα προσφέρει στον τομέα της Επιστήμης και Τεχνολογίας των Υλικών, είναι προσανατολισμένο σε τομείς που θεωρούνται αιχμή της σύγχρονης τεχνολογίας και αποτελούν το κυρίαρχο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα των αναπτυσσόμενων χωρών. Στο Τμήμα έχουν αναπτυχθεί

σε πρώτο στάδιο πέντε τομείς: Μεταλλουργίας, Μηχανικής Υλικών, Ηλεκτρικών, Κεραμικών και Πολυμερών Υλικών.

Η Ελληνική οικονομία καλείται σήμερα να ικανοποιήσει τις ανάγκες που προκύπτουν από τις νέες εξελίξεις στους τομείς της Βιοτεχνολογίας, της Πληροφορικής και της Επιστήμης των Υλικών. Τα προβλήματα που συνδέονταν με την Επιστήμη των Υλικών παραπέμπονταν μέχρι σήμερα σε συμβούλους, συνήθως από το εξωτερικό, ή σε συναφείς κλάδους, που όμως διέθεταν μερική μόνο γνώση του αντικείμενου. Πολλές επίσης εταιρείες στην Ελλάδα αναζητούν στελέχη στον τομέα της τεχνολογίας των υλικών, όπως στις βιομηχανίες πλαστικών, ξύλου, τσιμέντου, τροφίμων, ειδών συσκευασίας, παραγωγής ορθοπεδικών υλικών, ακόμη και στις κατασκευαστικές εταιρείες.

Η ελληνική ναυτιλία, για παράδειγμα, δεν έχει επιστήμονες υλικών μετάλλου και οι ανάγκες της καλύπτονται με τη συνεργασία της με ξένες εταιρείες και εμπειρογνώμονες. Παράλληλα, οι δημόσιοι φορείς, όπως τα κέντρα ελέγχου υλικών οδοποιίας και κατασκευών σε κάθε περιφέρεια και τα κέντρα πιστοποίησης ιδιοτήτων υλικών, στελεχώνονται από άτομα που έχουν σχετική ή συναφή γνώση με το θέμα. Γενικότερα, το γνωστικό αντικείμενο των υλικών στην Ελλάδα καλύπτεται μέχρι σήμερα μόνο μερικά, από την ύπαρξη συναφών πανεπιστημιακών τμημάτων (υπάρχει μόνο ένα Ινστιτούτο Υλικών στο Δημόκριτο και αυτό βέβαια δε δίνει πτυχίο). Οι απόφοιτοι του Τμήματος θα μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες της παραδοσιακής βιομηχανίας (πλαστικών, τσιμέντων, μετάλλων, κεραμικών, ειδών συσκευασίας, κ.λπ.), των εταιρειών σύγχρονης τεχνολογίας (ηλεκτρονικών, οπτικών ινών, τηλεπικοινωνιών, ορθοπεδικών

ή άλλων βιοσυμβατικών υλικών), των δημόσιων φορέων (κέντρα πιστοποίησης ποιότητας και ελέγχου προϊόντων, κέντρα ελέγχου προστασίας περιβάλλοντος και δημοσίων έργων) και των ερευνητικών ιδρυμάτων.

Σε μεταπτυχιακό επίπεδο οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους για την απόκτηση διπλώματος ειδίκευσης (Master), ή διδακτορικού (PhD) στο ίδιο το Τμήμα ή και σε αντίστοιχα, πανεπιστημιακών ή πολυτεχνικών κλάδων.

Πρόγραμμα Σπουδών και Οδηγός Σπουδών

Το πρόγραμμα σπουδών συνδυάζει την ευρύτερη γνώση στα βασικά στοιχεία της Επιστήμης των Υλικών, στα πρώτα εξάμηνα των σπουδών, με την εξειδίκευση σε συγκεκριμένους κλάδους, στα τελευταία εξάμηνα.

Το προτεινόμενο πρόγραμμα περιλαμβάνει πέντε μαθήματα ανά εξάμηνο. Στο πρώτο έτος όλα τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά. Από το δεύτερο έτος τα μαθήματα διακρίνονται σε επιλογής και σε υποχρεωτικά. Τα μαθήματα επιλογής ακολουθούν δύο διαφορετικές κατευθύνσεις, ανάλογα με την ειδίκευση την οποία επιθυμεί ο κάθε σπουδαστής: θεωρητική ή πειραματική.

Τα μαθήματα των πρώτων ετών είναι γενικού ενδιαφέροντος (Φυσική I-IV, Μαθηματικά I-IV, Χημεία I-II, Υπολογιστές I-II) και έχουν σκοπό να δώσουν στο σπουδαστή μία γενική επιστημονική κατάρτιση, απαραίτητη ώστε να εμβαθύνει στα υπόλοιπα γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος σπουδών. Τα μαθήματα επιλογής θεωρητικής κατεύθυνσης περιλαμβάνουν: Μιγαδική Ανάλυση, Στοιχεία Αριθμητικών Μεθόδων, Υπολογιστικές Μεθόδους και Θεωρία Συνεχούς Μέσου Στερεών και Υγρών. Τα μαθήματα επιλογής της πειραματικής κατεύθυνσης περιλαμβάνουν εργαστήρια Φυσικοχημείας, Μεταλλουργίας και Βιοτεχνικών Εφαρμογών. Το τρίτο και το τέταρτο έτος περιλαμβάνουν μια σειρά μαθημάτων με εξειδικευμένο περιεχόμενο.

Αυτά είναι ουσιαστικά τα μαθήματα (μαζί με τα εργαστήρια που διπλωματικής, θεωρητικής ή πειραματικής κατεύθυνσης

προαναφέρθηκαν) που συνιστούν την ιδιαιτερότητα του προτεινόμενου προγράμματος σπουδών και δίνουν την εξειδίκευση στο αντικείμενο της Επιστήμης των Υλικών. Το πέμπτο έτος περιλαμβάνει δύο επιπλέον εξάμηνα.

Συμπεράσματα – Προοπτικές

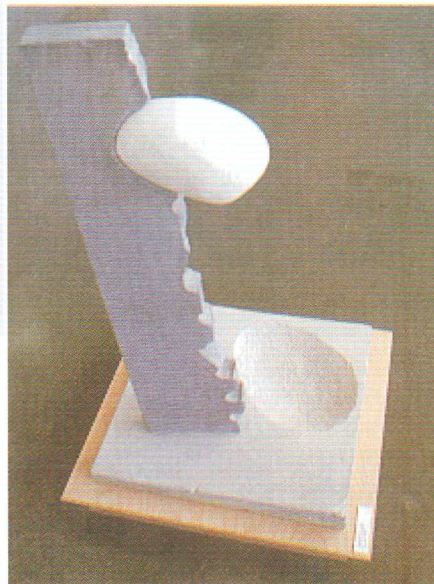
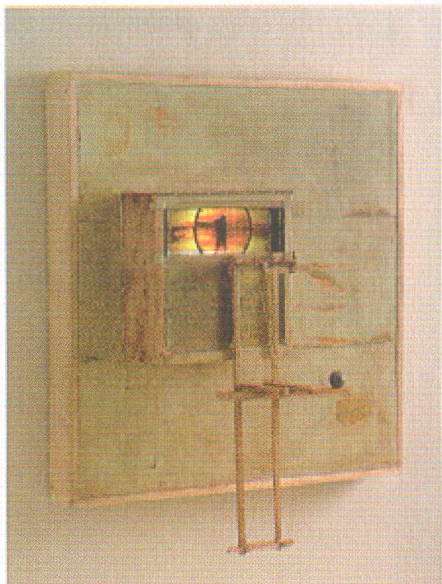
Η δημιουργία του Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών συνδέεται με τις ανάγκες του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το Πανεπιστήμιο, λόγω έλλειψης Πολυτεχνικής Σχολής, επεδίωξε τη στροφή προς τις νέες κατευθύνσεις (νέες τεχνολογίες, υλικά, βιοτεχνολογία, υπολογιστές) που θα βοηθούσαν στην περιφερειακή ανάπτυξη και στην αξιοποίηση του πλούτου της περιοχής, αλλά και στην κάλυψη των εθνικών αναγκών.

Στην κατεύθυνση της πολιτικής αυτής ανάπτυξης ιδρύθηκε το 1990 το Τμήμα Πληροφορικής και το 1995 το Τμήμα Οικονομικών Σπουδών.

Το Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών συνδέεται αναπόσπαστα με την ανάπτυξη εκείνη των γνωστικών αντικειμένων προτεραιότητας του Πανεπιστημίου που ανταποκρίνονται αφενός στις σύγχρονες ανάγκες της ελληνικής κοινωνικής και οικονομικής πραγματικότητας, αφετέρου στις σύγχρονες εξελίξεις στο χώρο της επιστήμης και της τεχνολογίας.

Ειδικότερα το Τμήμα στοχεύει στους γνωστικούς τομείς: Πολυμερή Υλικά, Μεταλλουργία, Μηχανική Υλικών, Κεραμικά Υλικά, Ηλεκτρονικά Υλικά, Βιοϋλικά και Ιατρικά Πρόσθετα.

Το Τμήμα Επιστήμης & Τεχνολογίας Υλικών είναι ένα νέο σύγχρονο τμήμα που ανταποκρίνεται στις νέες εξελίξεις στο χώρο της επιστήμης και της τεχνολογίας. Η ίδρυσή του σημασιοδοτεί μία στροφή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων σε τεχνολογίες αιχμής. Παράλληλα θέτει με τα τμήματα Πληροφορικής και Βιοτεχνολογίας τις βάσεις ίδρυσης μίας Σύγχρονης Πολυτεχνικής Σχολής με προφανείς επιπτώσεις για το Πανεπιστήμιο, καθώς ενισχύει και διευρύνει την εκπαιδευτική και ερευνητική του αποτελεσματικότητα. Επίσης, το Τμήμα συνδέεται άρρηκτα με τη γενικότερη στρατηγική ανάπτυξης του Πανεπιστημίου με την ενίσχυση άλλων αναπτυξιακών δράσεων όπως το Ινστιτούτο Βιοϊατρικών Εφαρμογών και το Τεχνολογικό Πάρκο.

Τμήμα Επιστημών της Τέχνης

Εισαγωγή

Η δημιουργία του τμήματος Επιστημών της Τέχνης ήρθε να ικανοποιήσει ένα διαρκές αίτημα και μία μεγάλη επιθυμία της τοπικής κοινωνίας. Πέρα από την αξιοποίηση του πολιτισμικού στοιχείου, που χαρακτηρίζει την περιοχή, θα δώσει μεγαλύτερη ώθηση στην ανάπτυξη του Πανεπιστημίου και θα εμβαθύνει τους δεσμούς σύνδεσής του με την τοπική κοινωνία.

Στόχος ίδρυσης

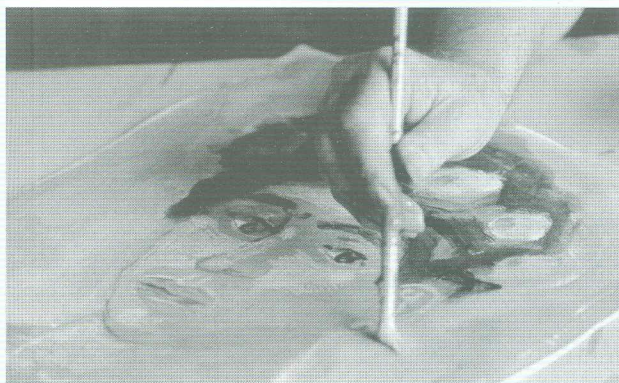
Η ίδρυση του τμήματος στοχεύει ώστε αυτό να αποτελέσει τη βάση για την ίδρυση και την ανάπτυξη μίας σύγχρονης Σχολής Επιστημών της Τέχνης που θα δραστηριοποιείται εκπαιδευτικά, ερευνητικά και δημιουργικά πάνω στις πολιτισμικές αξίες του τόπου μας, ενώ συγχρόνως θα συμβάλλει γενικότερα στην επίτευξη του στρατηγικού σχεδιασμού και ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, όσον αφορά στην κουλτούρα, τον πολιτισμό και τις παραδοσιακές τέχνες.

Σκοπός του τμήματος

Το Τμήμα Επιστημών της Τέχνης έχει ως αποστολή να καλλιεργεί και να προάγει τις τέχνες με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία, έρευνα και αναζήτηση, να παρέχει στους φοιτητές τα απαραίτητα εφόδια που εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για την επιστημονική

και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη, να συμβάλλει στην ανάπτυξη της αισθητικής παιδείας του κοινωνικού συνόλου, στην προώθηση του πολιτιστικού επιπέδου και στην συνειδητοποίησή του σχετικά με τη σημασία της τέχνης στην σύγχρονη ζωή.

Ειδικότερα έχει ως αποστολή να μυήσει τους φοιτητές στις θεωρητικές και πρακτικές σπουδές των πλαστικών τεχνών, στις εφαρμοσμένες τέχνες (στη φωτογραφική και αριθμητική εικόνα), στο σχέδιο (graffiti, computer graffiti), στο σκίτσο (κόμικ, κινούμενο σχέδιο), στην τρισδιάστατη κινούμενη εικόνα (animation) ή στις αντίστοιχες σπουδές πάνω στη φιλοσοφία της τέχνης (αισθητική, κοινωνιολογία και ανθρωπολογία της τέχνης, διδακτική της τέχνης), όπως επίσης και σε πιο εξειδικευμένες σπουδές (πολιτισμικοί θεσμοί και διοίκηση-διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς). Οι πτυχιούχοι μπορούν να απασχολούνται ως θεωρητικοί της τέχνης, ως ιστορικοί της τέχνης, ως στελέχη διοίκησης- διαχείρισης μουσείων και άλλων πολιτιστικών θεσμών (ειδικοί στο πολιτιστικό μάρκετινγκ), ως καθηγητές των εικαστικών τεχνών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ως σύμβουλοι σε εμπορικές γκαλερί και δυνάμει ως επιστήμονες δημιουργοί των πλαστικών και εφαρμοσμένων τεχνών (π.χ. στη ζωγραφική, στη στατική και κινούμενη εικόνα, στη γραφιστική, κλπ).

Αναγκαιότητα

- Η πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της ευρύτερης περιοχής της Ηπείρου, προτάσσει ως επιτακτική ανάγκη τη δημιουργία μιας ακαδημαϊκής μονάδας πανεπιστημιακού επιπέδου, η οποία θα έχει στόχο την ανάδειξη, τη διατήρηση, αξιοποίηση και την προβολή της.
- Το Τμήμα Επιστημών της Τέχνης θα δώσει μεγαλύτερη ώθηση στην ανάπτυξη του Πανεπιστημίου.

Προοπτικές επαγγελματικής απασχόλησης των πτυχιούχων

Στηριζόμενοι στα δεδομένα της ελληνικής εμπειρίας αλλά και της διεθνούς μπορούμε να εντοπίσουμε τους ρυθμούς μιας αυξανόμενης ζήτησης σε νέα γνωστικά πεδία των τεχνών αλλά και των επιστημών της τέχνης. Η οπτική π.χ. επικοινωνία ανέπτυξε πλήθος εκφραστικών μέσων και νέες αυτόνομες μορφές τέχνης που παρέχουν πλέον πολλές δυνατότητες εφαρμογής και μεγάλες προοπτικές έρευνας και επαγγελματικής απασχόλησης.

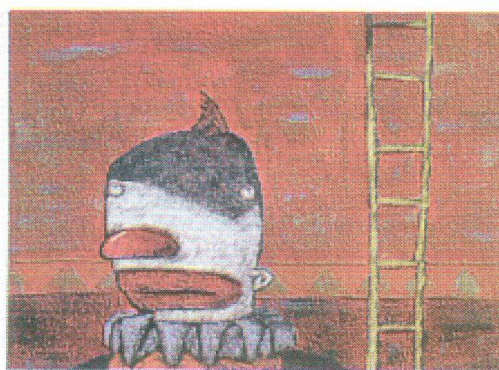
Η σύνδεση επίσης του αντικειμένου της εικαστικής τέχνης με την έννοια της αγοράς και την έννοια της εμπορευματοποίησης, η διεύρυνση των πολιτιστικών θεσμών στα πλαίσια μιας ευρωπαϊκής αλλά και εθνικής πολιτιστικής πολιτικής, η ένταξη τέλος της καλλιτεχνικής παιδείας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενισχύουν τη ζήτηση για “θεωρητικούς” επιστήμονες της τέχνης προκειμένου να καλυφθούν οι σύγχρονες ανάγκες.

Με το προπτυχιακό επίπεδο σπουδών στο νέο τμήμα θα καλύπτεται η έλλειψη ελληνικού επιστημονικού δυναμικού τόσο στον Ιδιωτικό όσο και στον Δημόσιο Τομέα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι υπάρχουσες Σχολές και τμήματα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών αν και καλύπτουν επαρκώς την σπουδή στις πλαστικές τέχνες και διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στην καλλιτεχνική παραγωγή του τόπου ελάχιστα συμβάλλουν στη δημιουργία αξιόλογου ελληνικού επιστημονικού δυναμικού, όπως συνάγεται από τα προγράμματα Σπουδών τους, που θα μπορούσε να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις του αντικειμένου Εικαστική / Εφαρμοσμένη Τέχνη και η Επιστήμη της Τέχνης.

Ένα ελληνικό επιστημονικό δυναμικό προέρχεται προς το παρόν από τις αρχαιολογικές κατευθύνσεις Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής αλλά πρέπει και εδώ να τονιστεί ότι ο αρχαιολογικός χαρακτήρας των σπουδών περιορίζει, από τα πράγματα, την δυνατότητα ανάπτυξης ενός ειδικευμένου επιστημονικού δυναμικού, ικανού να ανταποκριθεί στην μεγάλη ζήτηση που δημιουργεί η σύγχρονη παραγωγή και λειτουργία της τέχνης.

Ως εκ τούτου ανοίγονται προοπτικές μιας βέβαιης επαγγελματικής απασχόλησης στους αποφοίτους του νέου τμήματος Επιστημών της Τέχνης σε θέσεις διοίκησης και πολιτιστικού μανάτζμεντ, σε διοικητικές θέσεις σε μουσεία και άλλους πολιτιστικούς θεσμούς, σε θέσεις στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε ιδιωτικές επιχειρήσεις του χώρου της οπτικής επικοινωνίας κ.λ.π

Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων

Στις αρχές του 1998 Ιδρύθηκε η Πανεπιστημιακή σχολή στην πόλη του Αγρινίου με την επωνυμία “Σχολή Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και Επιχειρήσεων”. Μεταξύ άλλων στην αποστολή της Σχολής περιλαμβάνονται η προαγωγή της διδασκαλίας και έρευνας στις επιστήμες που δραστηριοποιούνται στην αξιοποίηση, διαχείριση και εκμετάλλευση του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων και των αγροτικών επιχειρήσεων. Ειδικότερα αποστολή του Τμήματος Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων είναι η συστηματική μελέτη της επιστήμης του περιβάλλοντος, της διαχείρισης χρήσεων γης και της αξιοποίησης των φυσικών πόρων.

Σε μία χρονική περίοδο κατά την οποία όλο και πιο συχνά γίνεται αναφορά σε σοβαρά προβλήματα που ανακύπτουν από την συνεχή καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, ως συνέπεια της αλόγιστης εκμετάλλευσής του, η οργάνωση ενός κύκλου σπουδών στον τομέα της διαχείρισης του περιβάλλοντος αποτελεί καινοτομία για τα ελληνικά δεδομένα. Καθημερινά νέα έργα προγραμματίζονται στην Ελλάδα Έργα για τα οποία η διεθνής κοινότητα αλλά και παράγοντες στο εσωτερικό της χώρας, ευαισθητοποιημένοι ως προς το περιβάλλον, επιζητούν μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Έργα των οποίων οι συνέπειες αν δεν προβλεφθούν και επιλυθούν σήμερα, με μεγάλη δυσκολία θα μπορούσαμε να τις αντιμετωπίσουμε στο μέλλον. Έργα που κάτω από κακές συνθήκες εκτέλεσης ίσως στιγματίσουν για πολλές γενεές την χώρα μας. Και τίθεται πλέον το μεγάλο ερώτημα. Είμαστε ή όχι υπεύθυνοι για το τι θα κληροδοτήσουν οι επερχόμενες γενεές; Θα τους κληροδοτήσουμε μια χώρα για την οποία θα υπερηφανευόμαστε για ό,τι παρέλαβαν από τους προγόνους τους, ή θα μας αναθεματίζουν για πολλά χρόνια;

Αν στόχος μας είναι, και πράγματι αυτός πρέπει να είναι, να δώσουμε στις επερχόμενες γενεές μια επικράτεια για την οποία θα υπερηφανευόμαστε ότι οι πρόγονοί τους έκαμαν λελογισμένη χρήση και αξιοποίηση, τότε πράγματι η ανάπτυξη και άνδρωση του Τμήματος Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων καλείται να συμβάλει στη διαμόρφωση ελεύθερα σκεπτόμενων επιστημόνων, με σωστή περιβαλλοντική συνείδηση και ικανούς να αντιταλέψουν αντίξοες συνθήκες σήμερα,

ώστε να προετοιμάσουμε για το αύριο μια εθνική κληρονομία με ορθολογιστική αξιοποίηση των φυσικών της πόρων.

Στα πλαίσια των παραπάνω αρχών από πλευράς του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων καθορίστηκε μια ομάδα εργασίας που αποτέλεσε και την πρώτη προσωρινή Γενική Συνέλευση, για να φέρει σε πέρας το δύσκολο έργο της οργάνωσης του Τμήματος Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων. Βασικός εξοπλισμός της ομάδας εργασίας ήταν εκτός από το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που έδειχναν για την περιοχή του νομού Αιτωλοακαρνανίας, τα περισσότερα μέλη της οποίας έλκουν την καταγωγή τους από τον νομό αυτό, ήταν επιπλέον και περιβαλλοντικά συνειδητοποιημένα άτομα. Η υλικοτεχνική υποδομή που αρχικά τους δόθηκε ήταν ένα παλαιό σχολικό κτήριο. Το κτήριο υπήρξε ουσιαστικά ένας μικρός χώρος με τρεις αίθουσες διδασκαλίας και μερικά γραφεία. Η όλη έκτασή του όχι μεγαλύτερη από δύο χιλιάδες διακόσια (2200) τετραγωνικά μέτρα. Στον χώρο αυτό θα έπρεπε να αναπτυχθούν δύο Πανεπιστημιακά Τμήματα εκ των οποίων το ένα με μεγάλες εργαστηριακές απαιτήσεις. Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα η ομάδα εργασίας με την οικονομική και τεχνική υποστήριξη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων πέτυχε ώστε σε λιγότερο από ένα οκτάμηνο στο χώρο αυτό, σε συνεργασία με την αντίστοιχη ομάδα εργασίας του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, να διαμορφωθούν τέσσερις αίθουσες διδασκαλίας για τις άμεσες διδακτικές ανάγκες, τέσσερις εργαστηριακοί χώροι για τα βασικά εργαστηριακά αντικείμενα, ένας χώρος για την ανάπτυξη της Βιβλιοθήκης της Σχολής, ορισμένοι χώροι γραφείων για το διδακτικό προσωπικό και τις διοικητικές υπηρεσίες της Σχολής και των Τμημάτων της και τέλος ένας χώρος που καλύπτει τις ανάγκες αναψυχής των φοιτητών και του προσωπικού κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Η ορθολογική κτιριακή διαμόρφωση απετέλεσε το πρώτο βήμα για την δημιουργία μιας μονάδας που κάλυπτε τις άμεσες ανάγκες των δύο πρώτων ετών λειτουργίας. Τα οράματα της ομάδας εργασίας δεν περιορίζονταν μέχρι αυτού του σημείου. Έτσι άρχισε άμεσα ο σχεδιασμός για τη δημιουργία της υποδομής που σταδιακά θα κάλυπτε τις ανάγκες όχι μόνο της πρώτης περιόδου ανάπτυξης του Τμήματος αλλά και μελλοντικές. Με την τεχνική και οικονομική συμπαράσταση των τοπικών αρχών, ήτοι του Δήμου Αγρινίου, της Νομαρχίας Αιτωλοακαρνανίας και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, αλλά και των αρμοδίων υπηρεσιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων δρομολογήθηκαν στον αύλιο χώρο των εγκαταστάσεων της

Σχολής, κτιριακές εγκαταστάσεις που θα καλύψουν τις απαιτήσεις της πρώτης πενταετίας. Συγχρόνως όμως έχει αρχίσει ο άμεσος σχεδιασμός για τις οριστικές μελλοντικές εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου στην πόλη του Αγρινίου με τη δημιουργία Campus για την Πανεπιστημιούπολη, σε μία έκταση χιλίων διακοσίων (1200) στρεμμάτων που περιλαμβάνει την περιοχή του παλαιού αεροδρομίου. Ως μεταβατική φάση κρίθηκε η αγορά των καπναποθηκών Αδελφών Παπαστράτου που ήδη έχει δρομολογηθεί. Μεταξύ των άλλων προτεραιοτήτων της ομάδας εργασίας ήταν και η στελέχωση της νέας ακαδημαϊκής μονάδας με το κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό που θα ήταν ικανό να δώσει εκείνη τη δυναμική ώθηση ώστε η αρχικά μικρή ακαδημαϊκή μονάδα να εξελιχθεί σε ένα ίδρυμα διεθνούς κύρους. Η εντολή της πολιτείας αλλά και του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ήταν και είναι η επιλογή επιστημονικού προσωπικού υψηλών προδιαγραφών.

Στον τομέα αυτόν το μόνο βήμα που ήταν και είναι δυνατόν να κάμει η ομάδα εργασίας, ήταν και θα είναι για ορισμένο ακόμα χρονικό διάστημα, η καθοδήγηση των εκλεκτόρων, που έμελλε και μέλλουν να προβούν στην επιλογή του επιστημονικού δυναμικού, ώστε αυτοί να επιλέξουν τους καλύτερους επιστημονικά, κοινωνικά και ηθικά για να δημιουργηθούν τα θεμέλια εκείνα πάνω στα οποία θα αναπτυχθεί μελλοντικά η ακαδημαϊκή μονάδα στην πόλη του Αγρινίου σε ένα διεθνούς κύρους Πανεπιστημιακό Ίδρυμα ισάξιο και κατά το δυνατόν καλύτερο από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Ανάπτυξη Πανεπιστημιακής μονάδας δεν νοείται χωρίς ταυτόχρονη ανάπτυξη υλικοτεχνικής υποδομής. Κάτω από αυτό το πρίσμα η ομάδα εργασίας προώθησε διαδικασίες για την κατά τον καλύτερο τρόπο υλικοτεχνική υποδομή του Τμήματος. Άμεσος στόχος ήταν η ανάπτυξη Βιβλιοθήκης και εργαστηριακών εγκαταστάσεων. Η Σχολή βρίσκεται στην ευχάριστη θέση να διαθέτει μια Βιβλιοθήκη δύο ετών με περισσότερους από πέντε χιλιάδες (5000) τόμους βιβλίων. Επειδή βρισκόμαστε ακόμα στη φάση ανάπτυξης των βασικών προπτυχιακών σπουδών της Σχολής και του Τμήματος, το μέγιστο βάρος από πλευράς βιβλιογραφικής ενημέρωσης επικεντρώθηκε και ακόμη επικεντρώνεται σε φοιτητικά συγγράμματα. Είμαστε σε θέση σήμερα να θεωρούμε ότι για ορισμένα γνωστικά αντικείμενα έχουμε πλήρη βιβλιογραφική κάλυψη με τα καλύτερα διεθνή συγγράμματα για τις προπτυχιακές ανάγκες, ενώ για άλλα γνωστικά αντικείμενα βρισκόμαστε ακόμα στο στάδιο ανάπτυξης. Στα γνωστικά αντικείμενα, για τα οποία έχουμε ήδη πλήρη βιβλιογραφική κάλυψη προχωράμε σταδιακά και στην ανάπτυξη των ερευνητικών μας αναγκών. Έτσι ένας μικρός αλλά σημαντικός αριθμός επιστημονικών περιοδικών έχει ήδη αρχίσει να οργανώνεται. Τα περιοδικά αυτά καλύπτουν όχι μόνο πεδία γενικού ενδιαφέροντος αλλά και ειδικότερου στα πλαίσια των ερευνητικών προγραμμάτων που πρόκειται να αναπτυχθούν.

Ένας άλλος στόχος προτεραιότητας για την ομάδα εργασίας ήταν και η οργάνωση των εργαστηρίων τα οποία είναι απαραίτητα για την εκπαίδευση των φοιτητών. Από την πρώτη κιόλας στιγμή επιδόθηκαν σε ένα αγώνα δρόμου ώστε αν ήταν δυνατόν να λειτουργήσουν τα εργαστήρια για την πρακτική άσκηση των φοιτητών από την πρώτη κιόλας χρονιά. Ο δρόμος προς αυτήν την κατεύθυνση ήταν και είναι δύσκολος. Εργαστηριακή υποδομή στον κτιριακό χώρο της Σχολής δεν υπήρχε. Έπρεπε να δημιουργηθεί από το τίποτα. Τελικά το εκπαιδευτικό προσωπικό του Τμήματος, μέλη ΔΕΠ, διδάσκοντες με βάση το ΠΔ 407/80 και εργαστηριακοί συνεργάτες είχαν την τύχη από την έναρξη του

δεύτερου χρόνου λειτουργίας να έχουν λειτουργικούς εργαστηριακούς χώρους για την πρακτική άσκηση των φοιτητών. Φυσικά στην όλη προσπάθεια η συμβολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ήταν πολύπλευρη. Αν κάποιος θελήσει σήμερα να αξιολογήσει την οργάνωση των εργαστηριακών χώρων του Τμήματος θα βρεθεί μπροστά σε ένα συνεχές ‘εργοτάξιο’. Καθημερινά προωθείται για παραγγελία και παραλαμβάνεται εργαστηριακό υλικό για την πιο ολοκληρωμένη πρακτική άσκηση των φοιτητών. Τα μέλη ΔΕΠ που σταδιακά στελεχώνουν το Τμήμα προβαίνουν και στις κατά την γνώμη τους κατάλληλες παρεμβάσεις ώστε να καθίστανται ολοένα και πιο λειτουργικά τα φοιτητικά εργαστήρια. Σημαντικές είναι οι δαπάνες που καθημερινά εγκρίνονται για τον σκοπό αυτό. Η έγκαιρη επιλογή και των υπολοίπων μελών ΔΕΠ του Τμήματος, που είναι υπό εκλογή, θα δώσει μια νέα ώθηση προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης της εργαστηριακής υποδομής. Δεν πρέπει να παραβλέψουμε το γεγονός ότι έχει γίνει από πλευράς Πανεπιστημίου Ιωαννίνων σημαντικό διοικητικό έργο ώστε η όλη μέχρι σήμερα προσπάθεια να έχει στεφθεί με επιτυχία. Στον Τομέα αυτό οι διοικητικές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου έχουν επετύχει ώστε να μετακινηθεί από άλλες υπηρεσίες το κατάλληλο προσωπικό για την διοικητική υποστήριξη της Σχολής στο Αγρίνιο.

Δεν θα ήταν ολοκληρωμένη η ανάπτυξη της δραστηριότητας του Τμήματος, από την οποία θα προκύψουν οι προοπτικές της μελλοντικής του εξέλιξης, αν δεν γινόταν αναφορά και στην οργάνωση των φοιτητικών δραστηριοτήτων. Από την πρώτη στιγμή της προσέλευσης των φοιτητών στην πόλη του Αγρινίου άρχισε ένας αγώνας για την οργάνωσή τους. Πρώτο μέλημα ήταν η οργάνωση ενός χώρου στον οποίο οι φοιτητές θα μπορούσαν να περάσουν κάποιο χρονικό διάστημα στο ενδιαμέσο των μαθημάτων τους όπου και θα είχαν τη δυνατότητα της αναζήτησης λύσεων στα επιμέρους προβλήματα που πιθανόν να αντιμετώπιζαν. Κάτω από αυτό το πρίσμα ένας ικανοποιητικού μεγέθους χώρος διατέθηκε από την ομάδα εργασίας για την οργάνωση του εντευκτηρίου/κυλικείου. Σε σύντομο χρονικό διάστημα από τη στιγμή της ίδρυσης της Σχολής ο χώρος αυτός είχε εξοπλιστεί με τα απαραίτητα μέσα. Οι φοιτητές του Τμήματος έκαμαν τον χώρο αυτό ένα ζωντανό μέρος του κτηρίου. Μεγάλος αριθμός από αυτούς καθημερινά συναντάται σε αυτόν και συζητά τα προβλήματα που προκύπτουν. Έτσι δίνεται η δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς τους να γίνονται γνώστες των προβλημάτων αυτών και να τα διαβιβάζουν αντίστοιχα στα όργανα του Τμήματος για επίλυση.

Ποιες λοιπόν είναι οι προοπτικές εξέλιξης του Τμήματος; Με βάση την όλη προσπάθεια που έχει μέχρι σήμερα γίνει από πλευράς της ομάδας εργασίας, των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, των άλλων επιστημονικών συνεργατών και των διοικητικών αρχών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων δεν είναι δυνατόν να μην είναι ευοίωνες οι προοπτικές ανάπτυξης του Τμήματος. Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα το Τμήμα θα έχει σχεδόν την πλήρη εκπαιδευτική του ανάπτυξη που είναι ο πρώτος στόχος. Θα υπολείπεται όμως ως προς την ερευνητική του ανάπτυξη. Αυτή αποτελεί τον δεύτερο στόχο της Πανεπιστημιακής κοινότητας που οργανώνεται στο Αγρίνιο. Ο στόχος αυτός ίσως για μικρό ακόμα χρονικό διάστημα θα καθυστερήσει. Το επιστημονικό επίπεδο των μελών ΔΕΠ του Τμήματος προοιωνίζει και την θετική έκβαση αυτού του στόχου μέσα στη επόμενη τριετία. Το χρονικό αυτό διάστημα δεν είναι ούτε μεγάλο ούτε μικρό. Αν αναλογιστεί κανείς ότι για την ερευνητική ανάπτυξη απαιτούνται εργαστηριακοί χώροι, πέρα από τους φοιτητικούς, τότε εύκολα αντιλαμβάνεται ότι οι χώροι αυτοί σήμερα δεν υπάρχουν, αλλά με τη βοήθεια της πολιτείας είναι δυνατόν να αναπτυχθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα. Στο σημείο αυτό προσβλέπει και η Πανεπιστημιακή κοινότητα που αναπτύσσεται στο Αγρίνιο.

Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων

Ίδρυση του Τμήματος και Αναγκαιότητα

Το Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 1998 με το υπ' αριθμ 96/ 15. 4. 98) Προεδρικό Διάταγμα. Το Τμήμα εδρεύει στο Αγρίνιο, όπου μαζί με το Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων αποτελούν τη Σχολή Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και Επιχειρήσεων». Το ιδρυτικό Διάταγμα αναφέρει ότι ως την ανάπτυξη αυτόνομου Πανεπιστημίου στο Αγρίνιο η Σχολή και τα Τμήματά της ανήκουν στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων το οποίο ασκεί άμεση εποπτεία σε όλο το έργο τους.

Το ιστορικό ίδρυσης αυτού του Τμήματος στο Αγρίνιο και της Σχολής Διαχείρισης Φυσικών Πόρων και Επιχειρήσεων ευρύτερα σας είναι ίσως γνωστό θεωρώ αλλά επισημαίνω ως θετικό στοιχείο το γεγονός ότι το Περιφερειακό Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων απέδειξε ότι ενέχει τη δυναμική να ξεπερνά την ενδοστρέφεια και να στηρίζει χωρίς τους γνωστούς φόβους την έννοια της διαπεριφερειακής ανάπτυξης. Αναφέρομαι στο γεγονός ότι το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (πρυτανεία / Σύγκλητος), παράλληλα με τις ενέργειες για την ολοκλήρωση της δικής του φυσιογνωμίας άνοιξε τον δρόμο ανάπτυξης ενός νέου περιφερειακού επίσης πανεπιστημίου στη γειτονική περιφέρεια της Αιτωλοακαρνανίας καταθέτοντας τεκμηριωμένη εισήγηση που είχε τον χαρακτήρα ενός στρατηγικού σχεδιασμού με μακρόπνοη προοπτική ανάπτυξης.

Η Πανεπιστημιακή Σχολή Αγρινίου υπήρξε εν ολίγοις το αντισταθμιστικό αποτέλεσμα της μεταφοράς του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών - που έδρευε στο Αγρίνιο - στην Πάτρα.

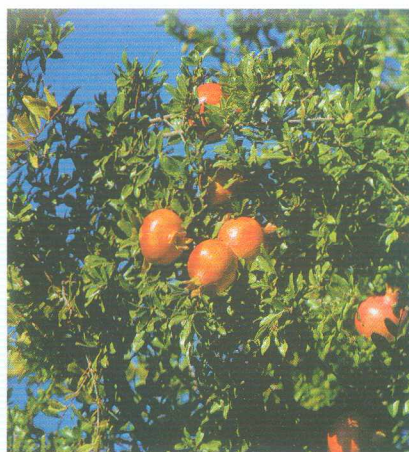
Η ίδρυση ωστόσο του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων που παρέχει τη γνώση και την εκπαίδευση επιστημόνων ικανών να ασχολούνται με την αγροτική Οικονομία και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη ενός νέου μοντέλου αγροτικής υπαγορεύθηκε από την ανάγκη κάλυψης αντικειμένων αιχμής.

Το γεγονός άλλωστε ότι ιδρύθηκε στη συνέχεια και άλλο Τμήμα με αντίστοιχο γνωστικό πεδίο (Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης) υποδηλώνει ότι η ίδρυση του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, κρίθηκε ως ένα αναγκαίο και επιτυχές εγχείρημα που η χώρα μας, χώρα με υψηλό δείκτη συμμετοχής της στον αγροτικό τομέα, όφειλε προ πολλού να είχε προωθήσει.

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος

Οι κατευθύνσεις, οι στόχοι και το πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος στηρίζονται στη διεθνή εμπειρία και πρακτική. Το πρόγραμμα Σπουδών ως εκ τούτου προωθεί μια πολυεπίπεδη, πολυεπιστημονική και διεπιστημονική εκπαίδευση που θα εξασφαλίσει την σύνδεση των αποφοίτων του με την κοινωνία και την σύγχρονη αγορά εργασίας.

Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών παρέχει εκπαίδευση

σε όλους τους τομείς της Αγροτικής Οικονομίας. Βασική ωστόσο συνιστώσα αυτών των Σπουδών είναι η θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση α) στο επιστημονικό πεδίο των διάφορων κλάδων των αγροτικών Επιστημών β) των αγροτικών οικονομικών Επιστημών, γ) των αγροτικών κοινωνικών επιστημών δ) των επιστημών που συνδέουν την οικονομία με το περιβάλλον.

Η διετής εμπειρία και η διεξαγωγή μιας γόνιμης συζήτησης με συναδέλφους παρεμφερών Τμημάτων άλλων Πανεπιστημίων, με τους φοιτητές και με την συνεργασία του Γραφείου Διασύνδεσης που μας ενημέρωσε για τις αντίστοιχες Σπουδές σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού έχουν σήμερα ως αποτέλεσμα τη βελτίωση του προγράμματος Σπουδών έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ποιότητα Σπουδών και η προοπτική επαγγελματικής απασχόλησης.

Το Πρόγραμμα Σπουδών κατανέμεται σε δέκα εξάμηνα και περιλαμβάνει 45 υποχρεωτικά μαθήματα και ένα μεγάλο αριθμό μαθημάτων που είναι κατ' επιλογήν υποχρεωτικών. Το Πρόγραμμα προβλέπει επίσης την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας και την πραγματοποίηση υποχρεωτικής πρακτικής άσκησης. Τέλος, στις προοπτικές του Τμήματος είναι να αναπτύξει Μεταπτυχιακές Σπουδές.

Οι προοπτικές επαγγελματικής απασχόλησης

Οι απόφοιτοι του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα να κατευθύνονται σε επιχειρήσεις του Αγροτικού Τομέα, σε μεταποιητικές επιχειρήσεις, να αναπτύσσουν νέες επιχειρήσεις και αγροτικές εκμεταλλεύσεις, να στελεχώνουν δημόσιους και ιδιωτικούς Οργανισμούς ή Υπηρεσίες, να στηρίζουν συνεταιριστικές δράσεις, να κατευθύνονται στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας σε αντίστοιχους τομείς ή σε τομείς Αγροτικής πολιτικής και σχεδιασμού.

Οι Φοιτητές του

Το Τμήμα δέχτηκε τους πρώτους φοιτητές του τον Σεπτέμβριο του 1998. Αριθμός εισαγομένων 80. Σημειώνεται ότι έχουν καταβληθεί όλες οι προσπάθειες εκ μέρους των Πανεπιστημιακών αρχών και των Υπηρεσιών του πανεπιστημίου ώστε να εξασφαλιστεί φιλικό και ακαδημαϊκό περιβάλλον και για τους φοιτητές του Αγρινίου. Δεν έχουν ωστόσο αναπτυχθεί εκείνο το πλαίσιο που θα επιτρέψει την δημιουργική δραστηριοποίηση των φοιτητών (θέατρο, μουσική, αθλητισμός, αιμοδοσία, πολιτιστικές εκδηλώσεις κλπ).

Η φοιτητική Μέριμνα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ικανοποιητική για το διάστημα λειτουργίας της ακαδημαϊκής μονάδας. Έχει εξασφαλιστεί η πλήρης ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των φοιτητών, η σίτιση τους και η επιδότηση ενοικίου σε όσους το δικαιούνται. Η τοπική Κοινωνία με διάφορες δραστηριότητές της επιχειρεί επίσης την ένταξη των φοιτητών στους κόλπους της και την ανάπτυξη επικοινωνίας και συνεργασίας.

Η επεξεργασία των πρώτων δεδομένων που αφορούν την επίδοση των φοιτητών μας, την σειρά προτίμησης τους κλπ μας έδωσε, παρά το γεγονός ότι είναι πολύ νωρίς για την αποτίμηση του εκπαιδευτικού ρόλου του Τμήματος, κάποια ενδιαφέροντα στοιχεία που θα παράγουν προβληματισμό και προτάσεις για την βελτίωση του πλαισίου εκπαίδευσης.

Αναγνωρίζονται τα διπλώματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Σημαντικές εξελίξεις είχαμε το τελευταίο χρονικό διάστημα σχετικά με την Κοινοτική οδηγία για την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Το Προεδρικό Διάταγμα με το οποίο η Ελληνική Νομοθεσία προσαρμόζεται πλήρως προς τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημοσιεύτηκε στο Φύλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ) και ήδη εστάλη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Μετά τις εξελίξεις αυτές η επιτροπή αναμένεται να γνωστοποιήσει στην Ελληνική κυβέρνηση την παραίτησή της από την προσφυγή που είχε καταθέσει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) εναντίον της Ελλάδας και με την οποία ζητούσε να επιβληθεί πρόστιμο στην χώρα μας αρκετά υψηλό.

Εδώ θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι ήδη η Ελλάδα έχει καταδικαστεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων επειδή δεν εφαρμόζε ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική κατάρτιση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών.

Στη συνέχεια και επειδή η χώρα μας δεν συμμορφώθηκε με την απόφαση του δικαστηρίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προσέφυγε εκ νέου στο ΔΕΚ ζητώντας την επιβολή προστίμου στη χώρα μας.

Όπως είναι ήδη γνωστό, στην Ήπειρο χιλιάδες παιδιά σπουδάζουν ή έχουν αποφοιτήσει από ανάλογα εκπαιδευτικά ιδρύματα, άρα το όλο θέμα παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον.

Για το λόγο αυτό δημοσιεύουμε σήμερα αποσπάσματα του ΦΕΚ 149/28-6-2000.

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ'ΑΡΙΘ. 165

Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, σύμφωνα με την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Άρθρο 2

(Άρθρο 1 της Οδηγίας 89/48)

Ορισμοί

Κατά την έννοια του παρόντος Διατάγματος ως:

1. Δίπλωμα νοείται οποιοδήποτε δίπλωμα ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων που χορηγήθηκαν από αρμόδια αρχή κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία έχει οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους, από το οποίο προκύπτει σωρευτικά ότι:

α) ο κάτοχός του παρακολούθησε με επιτυχία κύκλο σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών ή ισοδύναμης διάρκειας με ελαστική παρακολούθηση, σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό Ίδρυμα ή άλλο Ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου και ότι ολοκλήρωσε την επαγγελματική εκπαίδευση που κατά περίπτωση απαιτείται επιπλέον του κύκλου σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια και

β) ότι ο κάτοχός του διαθέτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για να αναλάβει ή να ασκήσει επάγγελμα που είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στο εν λόγω κράτος μέλος. Η εκπαίδευση που πιστοποιείται από το δίπλωμα αυτό, θα πρέπει κατά το μεγαλύτερο μέρος της να έχει πραγματοποιηθεί στην Κοινότητα ή ο κάτοχος αυτού θα πρέπει να έχει τριετή επαγγελματική πείρα που βεβαιώνεται από το κράτος-μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει το δίπλωμα της χώρας μη- μέλους της Κοινότητας. Εξομοιώνεται προς το ανωτέρω δίπλωμα, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει πραγματοποιηθεί εντός της Κοινότητας, αναγνωρίζεται από

αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους ως ισότιμου επιπέδου και παρέχει τα ίδια δικαιώματα πρόσβασης ή άσκησης ενός νομοθετικά ρυθμιζόμενου επαγγέλματος.

2. Κράτος μέλος υποδοχής, νοείται το κράτος μέλος στο οποίο ο υπήκοος κράτους μέλους ζητεί να ασκήσει ένα επάγγελμα το οποίο είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο, ενώ δεν έχει αποκτήσει στο εν λόγω κράτος μέλος το δίπλωμα το οποίο διαθέτει ή δεν έχει ασκήσει στο εν λόγω κράτος μέλος για πρώτη φορά το περί ου ο λόγος επάγγελμα.

3. Νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα νοείται η δραστηριότητα ή το σύνολο νομοθετικά ρυθμιζόμενων επαγγελματικών δραστηριοτήτων που αποτελούν το επάγγελμα αυτό σε ένα κράτος μέλος.

4. Νομοθετικά ρυθμιζόμενη επαγγελματική δραστηριότητα νοείται η επαγγελματική δραστηριότητα για την πρόσβαση στην οποία ή για την άσκησή της ή έναν από τους τρόπους ασκήσεώς της σε ένα κράτος μέλος απαιτείται αμέσως ή εμμέσως, βάσει διατάξεων, η κατοχή διπλώματος. Τρόπους ασκήσεως μιας νομοθετικά ρυθμιζόμενης επαγγελματικής δραστηριότητας συνιστούν ιδίως:

α) η άσκηση δραστηριότητας υπό επαγγελματικό τίτλο, εφόσον η χρήση αυτού του τίτλου επιτρέπεται μόνον στους κατόχους διπλώματος που καθορίζεται από τις διατάξεις του κράτους μέλους.

β) η άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας στον τομέα της υγείας, εφόσον για την επ' αμοιβή άσκηση αυτής της δραστηριότητας, ή /και την επιστροφή των ιατρικών δαπανών, απαιτείται σύμφωνα με το εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης η κατοχή διπλώματος.

Εξομοιώνεται προς νομοθετικά ρυθμιζόμενη επαγγελματική δραστηριότητα, η επαγγελματική δραστηριότητα των μελών επαγγελματικής ένωσης ή οργάνωσης κύριος στόχος των οποίων είναι η προαγωγή και η διατήρηση της στάθμης του επαγγέλματος σε υψηλά επίπεδα και οι οποίες για την επίτευξη αυτού του στόχου τυγχάνουν αναγνώρισεως υπό

ειδική μορφή σε κράτος μέλος και:

α) χορηγούν στα μέλη τους δίπλωμα

β) υποβάλλουν τα μέλη τους σε επαγγελματικούς κανόνες τους οποίους θεσπίζουν οι ίδιες και

γ) παρέχουν σ' αυτά το δικαίωμα να κάνουν χρήση του τίτλου ή συντομογραφίας ή ιδιότητας που αντιστοιχεί προς το δίπλωμα αυτό.

Στο παράρτημα του άρθρου 9 του παρόντος διατάγματος περιλαμβάνεται ενδεικτικός κατάλογος των ενώσεων ή οργάνωσεων που πληρούν τους όρους της παρούσας παραγράφου. Όταν Κράτος μέλος αναγνωρίζει μια ένωση ή οργάνωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή η οποία δημοσιεύει την πληροφορία αυτή στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

5. Επαγγελματική πείρα νοείται η νόμιμη και πραγματική άσκηση του σχετικού επαγγέλματος σε ένα κράτος μέλος.

6. Πρακτική άσκηση προσαρμογής νοείται η άσκηση νομοθετικά ρυθμιζόμενου επαγγέλματος που πραγματοποιείται στην Ελλάδα υπό την ευθύνη αναγνωρισμένου επαγγελματία και συνοδεύεται ενδεχομένως από συμπληρωματική εκπαίδευση. Η πρακτική άσκηση προσαρμογής υπόκειται σε αξιολόγηση.

7. Δοκιμασία επάρκειας νοείται ο έλεγχος που αφορά αποκλειστικά τις επαγγελματικές γνώσεις του αιτούντος, με σκοπό να εκτιμηθεί η ικανότητά του να ασκήσει νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα στην Ελλάδα, συνεκτιμώμενου και του γεγονότος ότι ο αιτών είναι αναγνωρισμένος επαγγελματίας στο κράτος μέλος καταγωγής ή προέλευσής του.

Για τη διενέργεια της δοκιμασίας επάρκειας, το Συμβούλιο του άρθρου 10 του παρόντος Διατάγματος, με βάση τη σύγκριση της εκπαίδευσης του αιτούντος με την εκπαίδευση που απαιτείται στην Ελλάδα, καταρτίζει κατάλογο των τομέων γνώσεων, οι οποίοι δεν καλύπτονται από το δίπλωμα ή τους τίτλους που επικαλείται ο αιτών. Από τους ανωτέρω τομείς επιλέγονται για τη δοκιμασία εκείνοι, των οποίων η γνώση αποτελεί βασική προϋπόθεση για την άσκηση του επαγγέλματος στην Ελλάδα. Η δοκιμασία αυτή μπορεί να καλύπτει και τη γνώση των κανόνων δεοντολογίας που ισχύουν στην Ελλάδα για το επάγγελμα.

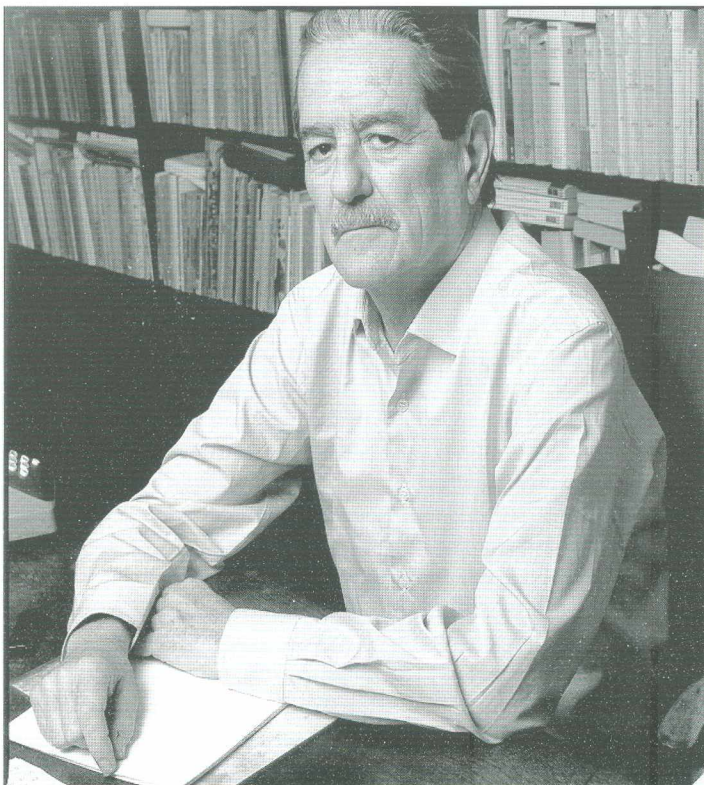
Βασιλική Κατσαδήμα

Προϊσταμένη του Γραφείου Δημοσίων Σχέσεων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Επίτιμος διδάκτορας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ο στοχαστής Κώστας Αξελός

Στις 14 Απριλίου 2000, σε μια επίσημη τελετή, αναγορεύτηκε επίτιμος διδάκτορας του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, ο στοχαστής Κώστας Αξελός. Το πρόγραμμα της εκδήλωσης περιελάμβανε προσφώνηση από τον Πρύτανη κ. Χρήστο Μασσαλά και παρουσίαση του έργου του από τον Καθηγητή της Φιλοσοφίας κ. Παναγιώτη Νούτσο.

Στη συνέχεια ο Κώστας Αξελός ανέπτυξε το θέμα: «Επτά και ένα προβλήματα της εποχής μας», προβλήματα που είναι τα εξής: το οικονομικό, το κοινωνικό, το οικολογικό, το εκπαιδευτικό, το πολιτιστικό και το ερωτικό. Αυτών των επτά προβλημάτων προηγείται και έπεται συγχρόνως το κεντρικό πρόβλημα, εκείνο που τα διαπερνά: δηλαδή, το ποιητικό-στοχαστικό- μεταφυσικό.

Εκδήλωση προς τιμή του ποιητή Νίκου Κατσαλίδας

Το ΕΙΥΑΠΟΕ σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το Δήμο Ιωαννιτών και την Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, διοργάνωσε εκδήλωση προς τιμήν του Έλληνα ποιητή, ΝΙΚΟΥ ΚΑΤΣΑΛΙΔΑ από τους Αγίους Σαράντα, για το αξιόλογο ποιητικό του έργο.

Ο ποιητής Ν. Κατσαλίδας γεννήθηκε στην Άνω Λεσνίτσα Αγίων Σαράντα από γονείς ελληνικής καταγωγής. Σπούδασε Αλβανική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Τιράνων και διδάσκει Αλβανική Γλώσσα στο Γενικό Λύκειο των Αγίων Σαράντα. Εκφράζει τα βιώματά του μέσα από την ποίηση στην μητρική του γλώσσα που είναι η Ελληνική, αλλά και στην Αλβανική. Έχει τιμηθεί για το έργο του στην Αλβανία, στην Κύπρο και στην Ελλάδα.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα της Ε.Η.Μ. το Σάββατο 19 Φεβρουαρίου 2000.

Για την προσωπικότητα και το έργο, μίλησε ο κ. Νίκος Υφαντής, φιλόλογος, Γενικός Γραμματέας της Ε.Η.Μ., ενώ προσφώνησαν οι κ.κ. Χρήστος Μασσαλάς (Πρύτανης), Αναστάσιος Παπασταύρου (Δήμαρχος), Θεόδωρος Γεωργιάδης (Πρόεδρος Ε.Η.Μ.) και Δημήτριος Γλάρος (Πρόεδρος ΕΙΥΠΟΕ).

«...Και η πόλη έχει ρεπό...»

Συναυλία από την Επιτροπή Λόγου και Τέχνης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

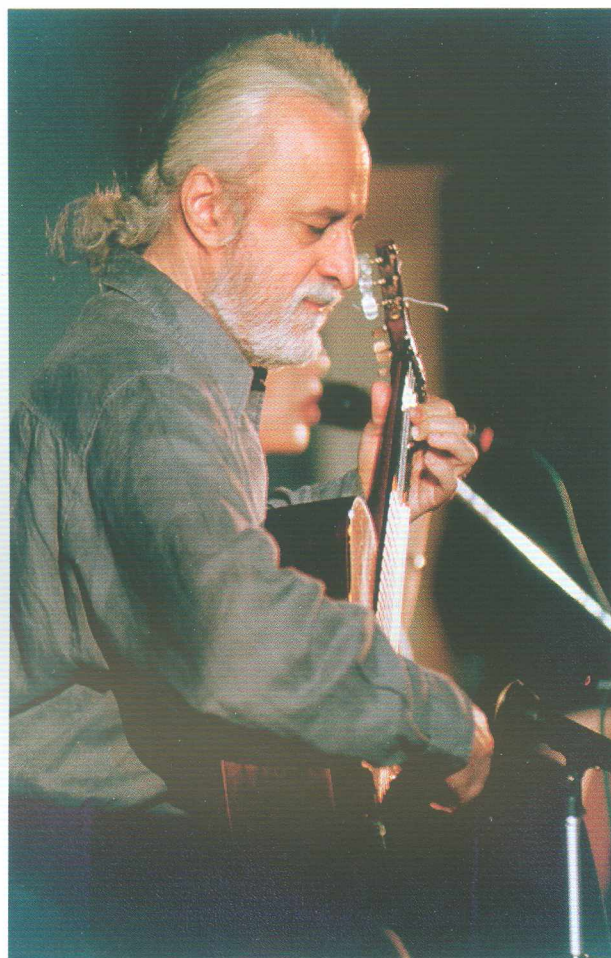
Η Επιτροπή Λόγου και Τέχνης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων πραγματοποίησε τη συναυλία «...και η πόλη έχει ρεπό...» με το Νότη Μαυρουδή.

Τραγούδησε η Θεοδοσία Στίγκα και συμμετείχε στην κιθάρα ο Παναγιώτης Μάργαρης. Η συναυλία περιελάμβανε τραγούδια με κυρίαρχη ρίζα το λαϊκό τραγούδι.

Ο Νότης Μαυρουδής, η Θεοδοσία Στίγκα και ο Παναγιώτης Μάργαρης διασκεύασαν γνωστά τραγούδια από την περίοδο του ρεμπέτικου και του λαϊκού τραγουδιού. Μαζί με τραγούδια καθώς και κιθαρίστικα ντουέτα από διάφορους συνθέτες – τραγουδοποιούς, παρουσίασαν ένα ευρύτατο μωσαϊκό μουσικών εκπλήξεων.

Οι δύο κιθάρες και η φωνή, σε πρωτότυπες παρουσιάσεις, συμφιλίωσαν ακόμη περισσότερο το τραγούδι με την ανθρώπινη ψυχή και το συναίσθημα.

Η συναυλία πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα Λόγου και Τέχνης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, την Κυριακή 28 Μαΐου 2000.

Υπεύθυνος Έκδοσης σύμφωνα με το νόμο:

Πρύτανης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Χρήστος Μασσαλάς

Συντακτική Επιτροπή και Επιμέλεια έκδοσης:

Γιάννης Δημολιάτης
Απόστολος Καρπόζηλος
Γιώργος Παντής
Ευθύμης Παπαδημητρίου
Λάκης Παπαϊωάννου

Σύνταξη και Ηλεκτρονική Επεξεργασία:

Κωνσταντίνα Τζουβάρα
Αλέκος Πολύμερος
Ελένη Καλαμπόκα

Επεξεργασία - Διαχωρισμοί:

Γραφείο Διασύνδεσης Π.Ι.
NEXT ADVERTISING

Εκτύπωση:

Τυπογραφείο Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

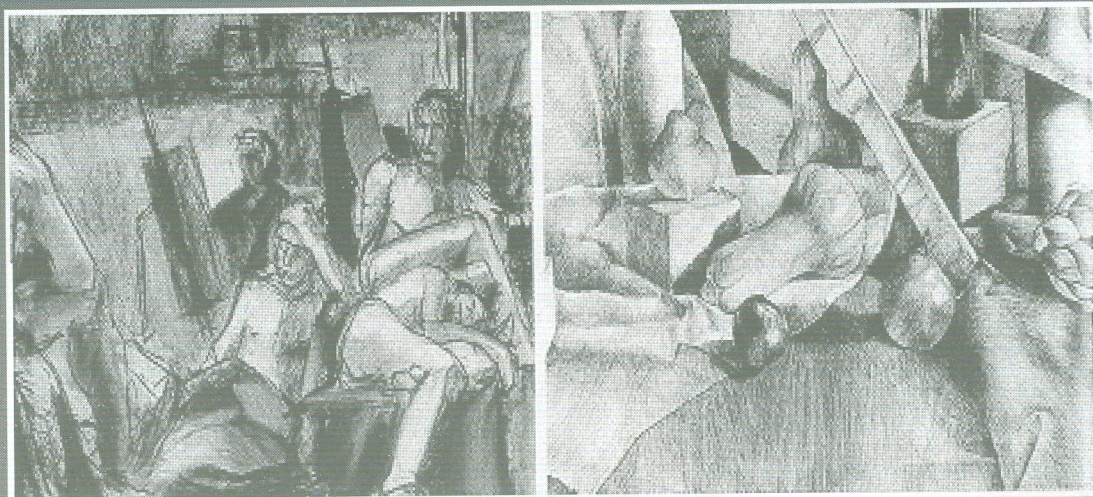
Το περιοδικό του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ἰρις

Τυπώθηκε σε ανακυκλώσιμο χαρτί

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων 2000